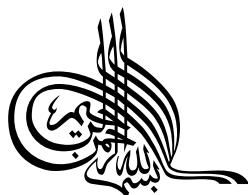

ئەگەر تە بېتىت

مۇۋەكىت سەرکەفتىرى بىل

- * كتىب: ئەگەر تە بقىت مروقەكى سەركەفتى بى
- * نقىسىر: تەحسىن ئىبراھىم دۆسکى
- * كۆمپىيۇتەر: تەحسىن ئىبراھىم دۆسکى
- * بەرگ: بەيار جەمیل
- * چاپا ئېتكىن ۲۰۱۲ ، چاپخانە يا ھاوار دەۋىك
- * هىمارا سپارتىنى ل پەرتۆكخانە يا بەدرخانىييان (۲۱۳۳)

(۴)

ژ وەشانىن پەرتوكخانەيىا نوورسىـ - دەپۋەك

ئەگەر تە بېقىيەت مروفه‌کل سه‌رکه‌فتل بـ

ھەندەك رېئىشانىن يەرۋەردەيلى بـ وـ كەسىـ يـ بېقىيەت

د ژيانا خـ دا بىتە مروفه‌کل سه‌رکه‌فتل

بەرھەفڪرۇن
تەدىسين ئىبراھىم دۆسکلـ

تہ بفیڈ
ٹکٹکر

۳

پىشەكەف

خواندەقانىن ھېشى: ئەت كورتە نامىلىكەيا ل ژىزىر دەست - وەكى مە ل سەر بەرگى ژى دائىه نىاسىن - هندەك رىتىشانىن پەروەردەيى يىين كورتن بۆ وى كەسى يىن بېقىت د ژيانا خۆدا بىتە مەرقەكى سەركەفتى، بۆ گەنجىن مە يىين ئەقىرۇ - ژ كۈر و كچان - پىشكىشىن، يىين كۆز نوى رېتىا خۆ د ژىنى دا قەدۇزىرن، و بەر ب پاشەمۇزىنى فە دچن، دا ئەدو بۆ وان بىتە چرايەك هندەكتى ژ رېتكا وان يىا درېتى گەش بىكت..

ۋەئىف نامىلىكە ژ چەند كۆتن و شىيرەتىن كورت پىك دېيت، يىين هندەك خودانىن سەرىپۇر و سەرەتاتىيانە د ۋىن ژىنى دا، هندەك ژ وان بەر ل سەركەفتىنى بۇو و كار ژى بۆ دىكىر بەلىنى ژ بەر ھەر ئەگەرەكە كەبەت ئەو نەشىيان وى سەركەفتىنى ب دەست خۆ بىيىخن يىا وان دەقىيا، و هندەك ژى ئەون يىين سەركەفتىن ب دەست خۆ قە ئىينا، و گەشتىنە پېشكەكە كەمەزىن ژ وى يىا وان دەقىيا د ۋىن ژىانى دا، و مە ئەمۇ ژ چەند ژىتىدرەكتىن جودا جودا و ھەرگۈرتىنە، وەكى بۆ نىموونە:

(تربويات على الطريق) ژ بەرھەقكىنە سەيدا (حامد بن عواض العلياني)، و (الأخوات فقط) ژ بەرھەقكىنە (أبو ريان)، ھەر وەسا كەتىيە (صيىد الخاطر) يىا زانايىن مەزن ئىمام (ابن الجوزى)..

وگەلک ژ ۋان گۆتنىن ھلىۋارتى ب خودان، و خودانىن وان دناقدار وبەرنىاسن ژى، بەملى مە نەقىيا ناقىن وان بىنىن چونكى ئارمانجا مە ل ۋېرى ب تىنى ئەمۇ (حىكمەت) ورىتىشانىن يىيەن ژ گۆتنان دئىنە وەرگەرن.

ھىقىبىا مە ئەمە ئەف باپتە بىتە جەن سوود و مفایىي بۆ ھەر لايەكى،
و خودى ھارىكار بىت.

رېكا سەركەفتىرى

رېكا سەركەفتىرى د دەلىقەيىن جودا جودا يىين زىنى دا، ئېتكىز وان مەسىلىيەن گرنگە يىين ھىزرا گەلەك كەسان ژ مە مۇزىل دىكتە، وپىيغەمەت كو ھەر ئېتكىز ژ مە كاروانى زىينا خۆ وەسا بىدەتە پى وەكى دلى وى دخوازىت، ئەم كارى بۆ ھندى دىكتە ب سەر رېكا سەركەفتىرى ھەل بىت، دا قەست بىكەتى.. بەلىنى دېت گەلەك جاران - ژ نەزانىن يان ژ كىيم تىيگەھىشتىن - ئەم ب دورستى ب سەر رېكىن ھەل نەبەت، وەحتا ئەم رېكىن ل بەر خۆ بەرزە نەكەيىن و خەلەت نەدەينە پى ھندەك خالىيەن گرنگ ھەنە بۆ مە دىنە رېتىشان، دېتىت بەرى ھەر تىتەكى خۆ تىدا شارەزا بىكەين، وئەم خال ب كورتى ئەقەنە:

ا- خۆنیاسىن:

بەرى مەرۆف بىدەتە پى دېتىت ئەم ھەبۈونا خۆ بىنەجە بىكتە، وەحتا ئەم بىشىت بۆ خەلەكى بىنەجە بىكتە كو ئەم يىى ھەم، دېتىت ئەم خۆ بىنیاست، بىزانت ئەم كىيە؟ و دەورى وى د ۋىتى زىانى دا چىيە؟ و وى چەجە د ناف خەلەكى دا گەرتىيە؟

وئەگەر وى خۆنیاسى، و دەورى خۆ زانى ئەم كارى بۆ ھندى كەت كو ب دەورى خۆ يىى دورست راپىت، وئەف چەندا ھە دى وى ژ وان كەسان جودا كەت يىين ھەر دەم د گەل خەمۇن و خۇزىيان دىزىن، و بىسى خۆ بىنیاسىن و دەورى خۆ بىزانن حەز دىكتەن پىشىقە بچن و سەربەكتەن ..

گرفتارىيا گەلەك كەسان ژ مە ئەو بەرى ئەو خۆ بىناسن ودھورى خۆ د ژيانى دا بزانن، ئەو دخوازن پىكا سەرکەفتىنى ب دەست خۆ ۋە بىن، وئەو كەسى ب قى رەنگى بىت ب پاستى داخوازا وى دكەفتە د بن خانەيا خەون و خوزىيان دا، و كەسى ب خەون و خوزىيان نان نەخوارىيى!!

و خۇزىاسىيىنى وەستىيان وەممەتەكا زىيەد پى دېلىت، وئەو كەسى بىت خيرەت بىت، و حەز ژ خاشى و سىستىيى بىكەت ئەو نەشىت ھەبۇنا خۆ بىنەجە بىكەت، و دھورى خۆ يى دورست د ناڭ خەلکى دا بگىرت.

۴- دەسنىشانكىدا ئادمانجۇ:

پاشتى مرۆز ب دورستى خۆ دنیاست، و دھورى خۆ د ژيانى دا دزانت، كارەكى زىيەد فەرە بۆ وى ئەو وى ئارمانجا خۆ دەسنىشان بىكەت، دا پاشتى هنگى كارى بۆ ب جەئىنانا وى ئارماناجى بىكەت، و سەرکەفتىدا خۆ ب گەشتىدا وى ئارماناجى فە گۈزىدەت.. مروققى د ژيانا خۆ دا بى ئارماناج بىزىت، و كى وى كەسىيە يى د خەلەكە كا قالا دا دىزفەت، نە دزانت دەسپىيىك ل كىقەيە نە دويماھى.

گاقا تە خۆ نىاسى و تە ئارمانجا خۆ ژى دەسنىشان كر، تو دى شىيى وى پىكى بۆ خۆ نەخشىنى يا تە دگەھينتە ئارماناجى، وئەگەرەت و جارەكى ل سەر قى پىكى تو تۇوشى ھلنگفتىنەكى بۇوي، يان حەتا تو كەفتى ژى، هەر زوى تو دى رايىيە سەر خۆ و بەر ب ئارماناجى فە چى، و كىيماسى د ھندى دا نىينە مرۆز ل سەر پىكا ئارمانجا خۆ بىكەقت، بەلكى كىيماسى ئەو پاشتى كەفتىنى ئەو جارەكى دى رانەبت.

ودېلىت ژ بىر نەكەمى كو تو ب ئارمانجا خۆ دئىيە نىاسىن، و چەند ئارمانجا تە يا بلندتر و مەزىنتر بىت، ئەو تو خودان ھممەتەكا بلندتر و مەزىنلىرى.

۳- رېكخستنا دەھمە:

دەم ئەو چارچووقەيىن (زەمەنلىرى) يە يىنى كار تىدا دئىتەكىن، وەھەر مەرقۇقەكىن ھەبىت دەمەكىن دەسىنىشانكىن (كۈنەمەنلىرى وىيە) يىنى بۆ ھاتىيە دان، وئەڭ دەمە ل سەر وى دېتە مال، ورۇزىك دى ئىت پسپىارا وى دى زى ئىتەكىن، و ژ بەر گۈنگىيىا دەمى پىنگەمبەرى خودى - سلاپ لىنى بن- د گۆتنەكە خۆ دا دېتىت: «اغتنىم خمساً قبل خس: شبابك قبل هرمك، وصحىتك قبل سقىمك، وغناك قبل فرقك، وفراغك قبل شغلك، وحياتك قبل موتك»^(۱) پىنچ تشتان بەرى پىنچان ژ دەست خۆ نەكە: گەنجىنەيىا خۆ بەرى پىراتىيىا خۆ، وساخلىمەيىا خۆ بەرى نساخىيىا خۆ، ودەولەمەندىيىا خۆ بەرى فەقىرييىا خۆ، وبەطالىيىا خۆ بەرى موزىلىيىا خۆ، وزىنە خۆ بەرى مىنە خۆ^(۱).

وئەو مەرقۇقىنى حەز بىكەت د ژىنە خۆ دا كەسەكىن سەركەفتى بىت، دېتىت بەھايىن دەمى بىزانت، و ژ قەمەستا وى زەعىن نەكەت، و دەمى خۆ رېتك بېخت دا بىن فایىدە نەچت..

دەم وەكى قالبەكىن بەرفىيە د دەستىن تە دا، تە ھەند دىت حەللىيىا وچو زى ئەما بىيى تو پىن بەھىسىيى، ۋېيجا ئەگەر تە بېتىت زىيانى نەبىنى دەمى ژ دەست خۆ نەكە.

۴- پويىتەداناب كارا:

دەسىنىشانكىنا ئارمانجەكا پاك وبلند، وەبۈونا رەغبەتەكە دژوار بۆ گەھشتىنا وى ئارمانجى بىيى پويىتەداناب كارى چو فايىدەي ناگەھىننە مەرقۇقى، ووى بەر ب سەركەفتىن ئى قە نابەت، و ل سەر قى بناخەيىي.

(۱) حاكم قىنى حەدىسىنى ژ عەبدىللاھى كورى ئەمپىاسى قەدگەھىزىت.

وھەر ژ بەر گۈنگىيىا كارى قورئانى ل پىر ژ جەھەكى بىنەجە كىيىه كو (باودرييا دلى) ب تىنى، بىتى كارى چاك، خودانى خۆ نابەته بەحەشتى.

مەعنە: ھەر كىسى سەركەفتىنى بۇ خۆ بىكمەتە ئارمانچ حەتا بشىيت بىگەھەتى دېپەت پويىتەيەكى باش بىدەتە كارى، ولۇن بىگەرىيەت كارى خۆ مۆكم بىكت، وپىتغەمبەر سلاحفى لى بن- د گۆتنەكى خۆ دا دېپەرت: ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ إِذَا أَعْمَلَ أَحَدٌ كُمْ عَمَلًاً أَنْ يَتَقَبَّلَهُ﴾ يەعنى: خودى حەز دىكت ئەگەر ئېك ژ ھەوه كارەك كر، ئەم وى كارى ب ىتىك وپىتكى بىكت^(۱). ومه خسەد ب كارى ل ۋىئىرەت ھەر كارەكى باشه يىن ھەبىت، چ ئەم كار يىن دنيايان بىت چ يىن ئاخىرەتى بىت.

ودېپەت ژ بىر نەكەين كو ھەر كارەكى مەرۆف بىكت يىن باش بىت يان يىن خراب بىت، ل سەر وى دئىپەت نېمىسىن، و ل ئاخىرەتى پىسيارا وى دى زىن ئېپەتكەرن، ودى حسىيىا وى سەمرا ئېپەتكەرن.

۴- گۈنگىيا ھەفالى:

د ئايەتەكى پىرۆز دا خودايىن مەزن فەرمانەكى ل خودان باودران دىكت ودېپەرتى: ﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ﴾ (التوبە: ۱۱۹) يەعنى: ئەم كەسىن ھەوه باودرى ب خودى ئىنائى، تەقوا خودى بىمن، و د گەل راستگۆيان بن.

و ژ بەر كارتىپەكىنا ھەفالى يا مەزن ل سەر ھەفالى پىتغەمبەر سلاحفى لى بن- د گۆتنەكى خۆ دا دېپەرت: ﴿الرَّجُلُ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ فَلَيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ مِّنْ

(۱) ئەبۇ يەعلا ۋىچى حەدىسىنى ژ عائىشايىن قەدگوھىزىت.

ئىخالل ﴿ مروڻ ل سه دينى هه قالىن خو يىن خوشتشىيىه، قىيجا هەر ئىك ژ ھەوه بلا بەرى خو بدهتنى كانى دى هه قالىنىيىا كى كەت ^(۱) .

مەعنا: مروڻ گەلهەك عەدەت و سالۆخەتان ژ هه قالىن خو يىن نىزىك و ھەر دىگرت، بەلكى ھندەك جاران بىسى ئەو ب خو بەھەسييىت ژى، لەو دېيىت مروڻ خو ژ خرابان بدهته پاش و هه قالىنىيىه كا نىزىك د گەل وان نەكەت، و د حەدىسەكى ناقدار دا ھاتىيىه كو مەتەلا هه قالىن خراب وەكى مەتەلا وى كەسىيىه يىن پف دكەته كويرھى، يىن ئىككى چەند تو نىزىك بىي دى بىيھىنەن خوش ئىنە تە، و يىن دووئى چەند تو نىزىك بىي يان دى جلکىن تە ب چرىسىكىن وى ئىنە سوتون، يان ژى بىيھىنەكى نەخوش دى ژى گەھتە تە.

قىيجا ئەگەر تە بېيىت قەستا رېيکا سەركەفتىنى بکەي، هه قالىنىيىا مروڻقىن سەركەفتى بکە؛ دا مفايىي بـ خو ژ سەربۇرا وان وەرىگرى، وچاڭ ل وان بکەي.

۱- مفايىي سەربۇدان:

و ھەرگەتنا مفايىي ژ سەربۇرىن مروڻقىن سەركەفتى سەركەفتى بکەي، گەلەكىن گۈنگە بـ وى كەسىيى بىن داخوازا سەركەفتىنى بکەت، و ئەگەر ھەر جار ب دەست مروڻقى نەكەشت هه قالىنىيىا كەسىن سەركەفتى بکەت، د شىيان دايە مروڻ سەرھاتىيىن وان و سەربۇرا وان د گەل سەركەفتىنى د كىتىبان دا بخوينت، چ كىتىيىن ديرۆكى بىن، يان ئەو كىتىب بىن يىبن وان ب خو ل دۆر سەربۇرا خو نېيىسىن، و چەند ئاگەھدارىيىا وى ب سەربۇرىن

(۱) ئەبۇ داود ژ ئەبۇ ھورەيرەي قەدگۈھىزىت.

سەركەفتىييان زىيەتلىرى بىت، ئەو دى شىت دورستىرل سەرپىكا
سەركەفتىنى دەتە پى.

خودايى مەزىن د قورئانى دا پىشتى سەرھاتىيا هندەك پېغەمبەر وچاكان
بۆ مە قەدگوھىزىت دېيىت: «**أَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبَرَةٌ لِّأُولَئِكَ**»
(يوسف: ۱۱۱) يەعنى: وچ ومفا د سەرھاتىيىن وان دا بۆ خودان
عەقلان ھەبۈویە.

وپىشتى قىچىنلىقى ئەقە هندەك پىتشانىيىن پىكا سەركەفتىينى بۆ وى
كەسى يىنى بقىت بىتە مروۋەتكى سەركەفتى.

دینی شانین

ریکا سہر کہ فتنہ

- باشترين ده م بـ بـ هـ يـ زـ كـ رـ نـ وـ قـ هـ زـ اـ نـ دـ نـ رـ حـ ئـ دـ هـ مـ ئـ بـ هـ رـ يـ نـ شـ ئـ رـ شـ سـ پـ يـ دـ يـ يـ هـ، وـ بـ سـ هـ رـ يـ قـ يـ ياـ هـ اـ تـ يـ يـ هـ بـ نـ هـ جـ هـ كـ رـ نـ كـ وـ رـ اـ بـ وـ وـ نـ بـ هـ رـ يـ بـ اـ نـ گـ نـ سـ پـ يـ دـ يـ هـ، بـ چـ لـ دـ هـ قـ يـ قـ هـ کـ اـ هـ يـ زـ هـ کـ اـ رـ وـ وـ حـ کـ رـ چـ شـ هـ مـ يـ يـ دـ دـ دـ تـ هـ مـ رـ چـ شـ هـ..
  - ٿـ يـ جـ ٿـ ئـ قـ دـ هـ لـ يـ هـ يـ ئـ ڙـ دـ هـ سـ تـ خـ ڦـ نـ هـ کـ، ئـ هـ گـ هـ رـ تـ هـ بـ قـ يـ تـ توـ خـ وـ دـ انـ رـ حـ هـ کـ اـ بـ هـ يـ زـ بـ يـ..
  - مـ رـ ڦـ قـ يـ ئـ فـ اـ شـ لـ لـ دـ هـ مـ ئـ شـ کـ هـ سـ تـ نـ اـ بـ يـ (ـ مـ هـ عـ نـ هـ وـ يـ اـتـ) دـ بـ نـ، لـ هـ وـ ئـ يـ دـ يـ هـ زـ رـاـ هـ نـ دـ يـ نـ اـ کـ هـ نـ کـ وـ جـ اـ رـ هـ کـ دـ يـ خـ ڦـ بـ جـ هـ بـ يـ نـ، نـ هـ وـ هـ کـ مـ رـ ڦـ قـ يـ نـ اـ نـ اـ جـ ئـ مـ وـ يـ ئـ فـ اـيـ بـ ٻـ خـ ڦـ هـ مـ ئـ شـ کـ هـ سـ تـ نـ دـ بـ يـ نـ، وـ ڙـ ڦـ قـ لـ اـيـ فـ هـ ئـ هـ وـ شـ کـ هـ سـ تـ نـ دـ بـ يـ نـ تـ شـ تـ هـ کـ ئـ يـ جـ اـيـ..
  - ٿـ يـ جـ ئـ هـ گـ هـ رـ تـ هـ بـ قـ يـ تـ توـ دـ ڙـ يـ اـ نـ خـ ڦـ دـ اـ يـ ئـ سـ هـ رـ کـ هـ فـ تـ بـ يـ، توـ قـ هـ تـ ڙـ شـ کـ هـ سـ تـ نـ ئـ تـ رـ سـهـ..
  - پـ هـ روـ هـ رـ دـ هـ يـ سـ هـ رـ کـ هـ فـ تـ وـ نـ اـ جـ ئـ هـ وـ هـ يـاـ دـ هـ سـ پـ يـ کـ هـ کـ دـورـ سـتـ بـ ڙـ هـ بـ بتـ، وـ هـ هـ رـ کـ اـ رـ هـ کـ ئـ بـ ڙـ نـ گـ هـ کـ ئـ دـورـ سـتـ دـ هـ سـتـ پـ يـ بـ کـ هـ تـ ئـ هـ نـ جـ اـ مـ يـ باـ شـ وـ گـ هـ شـ پـ يـ قـ هـ دـ ئـ يـ..
  - ٿـ يـ جـ ئـ هـ گـ هـ رـ تـ هـ بـ قـ يـ تـ دـوـ يـ ماـ هـ يـ يـاـ کـ اـ رـ يـ تـ وـ دـ سـاـ بـ يـ تـ وـ هـ کـ تـ هـ دـ قـ يـ تـ، ڙـ دـ هـ سـ پـ يـ کـ هـ کـ دـورـ سـتـ دـ هـ سـتـ پـ يـ بـ کـ هـ..

● هەر چاوا بت تو نەشىي ژ رەخنىيا خەلکى خلاس بىي، قىيىجا مادەم وەسايىه بەرگەپيانى بىكە كۆ مفایىي بۆ خۆ ژ رەخنىيەن وان يېيەن دورست وەرىگرى، وباش بزانە كۆ نە هەر رەخنىيەكە ژ تە بىگرت ياخەلەتە..

قىيىجا ئەگەر تە بقىت مفایىي بۆ خۆ ژ رەخنىيەن خۆ وەرىگرى وي خەلەتىيَا خۆ دورست بىكە يا وي رەخنى پىي ل تە گرتى، و خۆ عىجز نەكە زيان ب قىيىجىيە.

● ژ مافىي وي كەسىيە يېي د گەل تە دئاختت كۆ تو گوھدارىيىن بۆ بىكەي حەتا ئەم گۆتنىا خۆ ب دويىماھى دئىنت، و نە ژ مافىي تەمەيە تو حوكىمى ل سەر گۆتنىا وي بىدەي بەرى ئەم گۆتنىا خۆ خلاس بىكەت..

قىيىجا ئەگەر تە بقىت د حوكىمى خۆ دا يېي ب عەدالەت بى لەزى ئەكە و خۆل ھەۋالى خۆ بىگرە حەتا ئەم گۆتنىا خۆ تمام بىكەت.

● بەرى هەر بېيارەكە تو بىدەي پېيارى ژ خۆ بىكە: ئەرىي چ مفا د دانا شى بېيارى دا ھەيمە، و چ زيان؟ و ئەگەر ئەم چى بېيارى نەددەم چ مفا يان چ زيان دى گەھتە من؟ ھنگى تو د زيانا خۆ دا دى يېي سەركەفتى بىي..

قىيىجا ئەگەر تە بقىت ژ بېيارىين خۆ پەشىيمان نەبىي، بەرى دانا بېيارى دان و سەستاندىنى د گەل خۆ بىكە.

● سالۇخەتنى پاكىرن و بلندكىرنا نەفسىي پىيچ پىيچە مەرۆڤ ب دەست خۆ فە دئىنت، كۆ مەرۆڤ ل سەرى خۆ ژ وان كاران بىدەتە پاش يېيەن حەرام و كەرىت، پاشى مەرۆڤ وان كاران بىكەت يېيەن باش و ژ ھەزى، و ل دويىماھىيى نەيىنى و ئاشكەرايىيە مەرۆڤى وەكى ئېيكلى بىت، و ئەشى كارى پىيتىقى ب ھندى ھەيمە خودان ھەرددەم سالۇخەتنى راستگۆقىن ل نك خۆ پەيدا بىكەت و پىيش بىيخت..

قىيىجا ئەگەر تە بېقىت بىبىه خودان نەفسەكا بلند د گەل خودى و د گەل خەللىكى ئى يىن پاستگۆ بە.

- كو تە باودرى ب شىيانىن خۆ ھەبىت كو تو دشىتى بىگەھىيىه ئارمانجا خۆ، ئەقە ب خۆ شەرتەكى سەرەتكىيە بۆ گەھىشتىن ئارمانجى، لەو ھەر كەسەكى كارەكى بىكەت و باودرى ب خۆ نەبىت كو دى شىت كارى خۆ بەتە سەرى، نەشىت كارى خۆ بېتە سەرى..

قىيىجا ئەگەر تە بېقىت بىگەھىيىه ئارمانجا خۆ بلا تە باودرى ب شىيانىن خۆ ھەبىت.

- زانىنىتى رېتكا خۆ يا درېز ھەيىه، ھېشتى تە خلاس نەكىرى تو دى خلاس بى، قىيىجا د گەل شەف ورۇزىن ژىيىن خۆ زانىنىتى بۆ خۆ وەرىگە، وچو جاران ھزر نەكە تە زانىن يا خلاسکىرى، چونكى ھەچىيىن ھزر بىكەت ئەمۇ يىت بۇوييە مەرقۇھەكى زانا ئەمۇ يىت نەزانە..

قىيىجا ئەگەر تە بېقىت ل سەر رېتكا زانىنىتى پېشىقە بچى، پېتگاش پېتگاش ھەپە رېتكى، ولەزى نەكە.

- پەيشا (اقرأ - بخوينه) ئېتكەمەن پەيىش بۇو عەمرد ب عەسمانى قە گىرىدىاي، وئەم ئېتكەمەن فەرمان بۇو خودى ل پېتغەمبەرى خۆ كرى، (بخوينه) كلىيلا ھەر زانىنەكىيە، ودەرگەھەن تىيگەھىشتىن د دىنى دايىه، يىن ۋىنى كلىلى ب دەست خۆ نەئىخت، چو دەرگەھەين ئاسىن ل بەر وى قەنابن..

قىيىجا ئەگەر تە بېقىت زانىنەكا دورست ب دەست خۆ بېتىخى، ۋە خواندنا دورست دەست پىن بکە.

● ھەچىيى شىعەتنى خودى سەركانىيىا ھزركىنا وى نېبت دى بەرزە بت، وەھەچىيى رەفتارى خۆز ئەخلاقىين شەرعى وەرنەگرت دى دەردا چت، وەھەچىيى كارى خۆ ب ئەحكامىين دىنى قە گرى نەدەت دى زۇردارىيىن كەت..

قىيىجا ئەگەر تە بقىت بەرزە نېبى، ودىردا نەچى، وزۇردارىيىن نەكەى، خۆ ب شىعەتنى خودى قە بىگە، ئەمۇھە رىتكا سەرفەرازىيىن.

● ئەو كەسى دەمى بۆچۈون وپىارىيىن خۆ دا لەزى بىكەت، وباش بەرى خۆ نەدەتە مەسەلان، خەلک دېيىرنى: (ئەممەق)، وكمىنى ئەممەق بىت خەلکى باودرى پى نابت لە خۆ زى دەدەنە پاش، وە فالىنييىا وى ناكەن..

قىيىجا ئەگەر تە بقىت خەلک خۆز تە نەدەنە پاش، وباودرىيىن ب تە بىين، د بۆچۈون وپىارىيىن خۆ دا لەزى نەكە.

● ل درېشىا دېرۈكى كەسى ب ناشى (باطلى) نەحەقىيىا خۆ د ناڭ خەلکى دا بەلاف نەكىيە، بەلکى ئەو بەرى ھەر تىشتەكى كراسى حەقىيىن دكەتە بەر نەحەقىيىا خۆز نۇى وى نىشا خەلکى دەدەت، دا بىشىت خەلکى بخاپىنت..

قىيىجا ئەگەر تە بقىت ب گۆتنا ھەر كەسىكى نەئىيە خاپاندىن، باودر ز ھەر ئېكى نەكە بىن بېرىتە: ئەزى حەق.

● ئېك ژ مەزىتىن ئەگەرىن سىستىا د كرنا كارى باش دا ئەمۇھە مرۆغ ب دورستى خىير وبهائىن وى كارى نەزانت، ونەزانت كانى چەند مفایيەكى مەزىن تىيدا ھەيە..

قیچا ئەگەر تە بقیت سستییین د کارى باش دا نەکەی، بەرى ھەر تىشته کى گۈنگىپىا وى کارى بزانە، خۆ ب خىر وبەياپى وى ئاگەھدار بکە.

● ئىمامى شافعى دېيىت: ھەچىيىن خۇ فىرى قورئانى بکەت بەھايى وى دى مەزىز بىت، وھەچىيىن خۇ د فقەرى دا شارەزا بکەت دى ب قىيمەت كەفت، وھەچىيىن حەدىسان بزانت دەلىلەكى ب ھىز دى وى ھەبىت، وھەچىيىن زمانى بزانت تىبىعەتەكى نازك دى بۇ وى پەيدا بىت، وھەچىيىن حسىبىنى بزانت بۆچۈونىپىن وى دى موڭمۇن، وھەچىيىن نەفسا خۆ ژ كىماسىييان نەپارىزىت ئەمەمى فايىدى وى ناكەن..

قیچا ئەگەر تە بقیت مفایى ژ زانىنا خۆ وەرىگىرى، بەرى ھەر تىشته کى نەفسا خۆ ژ كىماسىييان بپارىزە.

● (ھەچىيىن دوهىپىا وى وئەقۇرۇيا وى وەكى ئىيىك بىن، ئەھوی چو نەكىرىيە) ئەقە گازىيەكە بۇ ھندى كە مەرۆۋەت ھەرددەم خۆ پىشىقە بىمەت، خۆ د قالبىن دوهى دا ھشك نەكەت..

قیچا ئەگەر تە بقیت ھەر بۇ پىشىقە بچى، بلا ئەقۇرۇيا تە وەكى دوهىپىا تە نەبەت.

● ھزرکرنا د وى تىشى دا يىن تو دخوبىنى ژيانەكا نوى دى دەتە دلىن تە، وباشتىرىن تىشى تو دخوبىنى قورئانە، وئەھوئى ب دورستى ھزرا خۆ د خواندنا قورئانى دا بکەت، ئەمە وى باشتىرىن رېتك بۇ ۋەزاندنا دلى ب دەست خۆ ئىيىخست..

قیچا ئەگەر تە بقیت دلى تە نەمرت، دەمەن تو قورئانى دخوبىنى ھزردا خۆ باش د خواندنا وى دا بکە.

● ل بەرچاڭ وەرگەتنى ھەست و شعورا خەلکى، ئېيڭىز ئەخلاق
و پەفتارىن باشە، و زىنىشانىن زەوق بلندىيە خودانىيە كۈمىتەتلىكى
نەكەت بىن ھەستا خەلکى پى بشكىت و دلىن وان بىمېنت، بەلىنى ئەمۇ
كەسىن رازىبىونا خەلکى بخوازت ئەگەر خۆل سەر حسېتىبا حەقىقىيەتى زى
بىت، ئەم دى حەقىقىيا خۆزى زى دەست دەت و ناگەھەتە رازىبىونا وان زى..

قىيىجا ئەگەر تە بقىت حەقىقىيا خۆزى دەست نەدەتى، بلا د ھەممى تىشتان
دا بەرى تە ل رازىبىونا خەلکى نەبەت.

● ھەندەك دىس ھەنە ھەند بۆ خۆ نازىن ھەندى بۆ خەلکى دېزىن، د ھەممى
كار و كرييارىن خۆ دا وى دەكەن ياخەللىكى پى خۆش بىت، و ھەممى ھەزرا
وان ئەمە دى شىين بى قىچەندى خۆز ئەزمانى خەلکى پارىزىن،
و ئەم نازان ب دەستقەئىنانا رازىبىونا خەلکى ئەم ئارمانىجە ياخۇچى جاران
ب دەست نەكەقت..

قىيىجا ئەگەر تە بقىت سەرى تە بىن تەنا بىت، بلا رازىبىونا خەلکى
ئارمانجا تەيا سەردەكى نەبەت.

● ژيان سى قويىناغە: قويىناغەك ياخۇچى، تو نەشىپى بىزقىرىنىيەۋە،
قىيىجا ل سەر ب خەم نەكەۋە، و قويىناغەك ھېشىتا نەھاتىيە، تو نازانى
كانى تو دى گەھىيىتى يان نە، قىيىجا زى نەترسە، و قويىناغەك نوکە تو بىن
تىيدا پۇيەتەيەكى باش بىدى و خەممى زى خۆ.

قىيىجا ئەگەر تە بقىت سوباهى وەكى دوھى لىنى نەئىت، خەممەكا باش
ز ئەقىرىكە ياخۇچى.

● كارى هەر مەرقەكى بىن رېتكەفتىيە د گەل جەوهەرى نەفسا وى،
ئەم كەسىن نەفسەكا پاقۇز بىزۇين ھەبەت كارى زى وى چى دېت زى دى بىن

پاک و بژوین بت، ئەو کەسى نەفسەکا پىس و خراب ھېبت كارى ئەو دكەت دى يى پىس و خراب بت..

قىچا ھشىيارى كارى خۆ به، ئەو جەوهەرى نەفسا تە نىشا خەلکى ددەت.

- زانا يىن دىنى يىتن خراب ل بەر دەرى بەھەشتى درۈيننە خوارى، ب گۇتنىن خۆ بەرى خەلکى ددەنە بەھەشتى و ب كريارىن خۆ بەرى وان ددەنە ئاڭرى، ھەر جارەك گۇتنىن وان خەلک بۆ بەھەشتى ۋەخواندىن، كريارىن وان دېتىزنى: گوھى خۆ نەدەنى، ئەگەر يى ئەو دېتىز راستى با ئەو ب خۆ دا وى كەن!! مەعنا ب سەرقە ئەو رىتىشاندەرن، و ب راستى ئەو رېتىگەن.

قىچا ئەگەر تە بقىيت ژ رېتكا راست سىت نەبى، ھەقالىننیيا ۋان رەنگە زانا يىان نەكە.

- باشتىرين ھەقال بۆ تە ئەو يى خۆ دگەھىنتە تە دا ئەو قەنجىيەكى ل تە بکەت، يان تو قەنجىيەكى لى بکەي، و د ۋان ھەردو حالتان دا تو دى يى سەرفايىدە بى؛ چونكى ئەو دى بته ھارىكارى تە ل سەر قەنجىيەن. و خرابتىرين ھەقال بۆ تە ئەو يى خۆ دگەھىنتە تە دا خرابىيى بگەھىنتە تە، يان خرابىيىكى ب تە بەدەتكەن، و د ۋان ھەردو حالتان دا يى خوسارەت دى تو بى؛ چونكى ئەو دى بته ھارىكارى تە ل سەر خرابىيى..

قىچا ئەگەر تە بقىيت ژ پى دەرنەكەقى، ھشىيارى خۆ بە دەمى تو ھەقالەكى بۆ خۆ زى دىگرى.

- ئەو مەۋەقى گەلەك حەز ژ تىكەللىكى خەلکى دكەت، دى مەۋەقەكى بى كار بت، وئەوى خودان كار بت دلى وى ب حەقىيىقى ۋە دى يى

مۇزىل بىت، لەو مەجالىنى زىيەدە تىيىكەلىيىن وى نابت، وەمر جارەكە مىرۇش ما بىن كار وزىيەدە تىيىكەلىيىا خەلکى كىر، بەرى ئى دى ل ھندى بىت وى بىكەت و بىزىت يَا كەيە خەلکى پىن بىت، وەنگى ئەمۇ د رىمەتىيىن دا دى ناقۇ بىت بىيى ئەمۇ ب خۆ بەحەسىيەت..

قىيىجا ئەگەر تە بقىت خۆ ز رىمەتىيىن دوپىر بىيىخى، گەلەك تىيىكەلىيىا خەلکى نەكە.

- پىئىج كەمس ئىفلەھى نابىين: ئەمۇ مەزنى درەوان ل مللەتى خۆ بىكەت، وئەمۇ كەسى دلى دەيىابىن خۆ دەھىلت، وئەمۇ مەرۆشقى مەغۇرۇر يىن حەمز ژ ناڭ و دەنگان دكەت، وئەمۇ دلپەشىن حەسۋىدىيىن ب خەلکى دېت، وئەمۇ ژ درەو خۆ ب تەقوابىيى دېتتە دەر دا خەلکى بخاپىنت..

قىيىجا ئەگەر تە ئىفلەھ بقىت ژ ۋان توخمە مەرۋاقان نەبە، و خۆ نىزىكى وان ژى نەكە.

- ب وى مەرۆشقى نەئىن خاپاندىن ئەمۇ تو دېيىنى گەلەك دېتە مزگەفتى بۆ كرنا نەقىزىان، يان گەلەك پۇزىيان دېرت، يان گەلەك خىر و زەكتاتان دەدەتە فەقىيران، تەقوادارى دورست ئەمۇ يىن ئىخلاص د كارى وى دا ھەبت، و گەلەك خۆ ژ كارىن حەرام و بىتىن (شوبىھ) ژى تىدا، دەدەتە پاش..

قىيىجا تو ب (ئىخلاص) و (وەرەعى) بەهايىن خەلکى بزانە، نە ب كرنا پۇزى و نەقىزىان.

- راپۇونا ل سەرىن سخاران بۆ كرنا نەقىزىن شەقىن و خواندىن قورئانى، مەزىتىرىن رېتكە بۆ (شەحنىكىرنا پاترىيىا دلى)؛ دا بشىيت بەرددوام صەبرى ل سەر خۇرماڭىتى بىكىشت، حەتا ژ رېتكا دورست لانەدەت و دسەردا نەچت..

قیچا ئەگەر تە خۆر اگر تە کا بەردەوام ل سەر حەقىيىت بېقىيەت، شەحنەكىندا دلى ل سەرى سەحرىنى ژ دەست خۆ نەكە.

● قەگۇھاستنا ھەر خەبەرەكىن ھەبىت ئىمامانەتكە كە ھشىيارى و راستگۇزىنى خۆ مسوّغەركىن پىئى دەقىيەت، ئەگەر نە.. ئەو دى بىتە ئەگەر بۆ بەلاشقىكىندا درەوى و فتنى د ناڭ مەۋلانا دا، و دوپۇر نەگەر بەلايەكى مەزىن ژ بەلاشقىكىندا خەبەرەكىن بچويك پەيدا بىت..

قیچا ئەگەر تە بېقىيەت تو نەبىيە ئامىرىتى بەلاشقىكىندا درەوى و فتنى د ناڭ خەلکى دا، ھەر خەبەرەكىن تە ژ خەلکى بەھىست ئىكسمەر بەلاف نەكە، حەتا خۆ ژى پېشت راست نەكەمى.

● ھەر ئىك ژ مە د ژيانا خۆ دا گەلهەك رەنگىن مەۋلانا دىيىنت، ھندەك ژ وان گەلهەك دجامىرەن، و ھندەك زىيەد دمايتىكەرن، ماينى خۆ د ھەمى تايىيەتىيەن مەۋلۇنى دا دەكەن، و ھەز دەكەن ھەمى تاشتەن ژ مەۋلۇنى بىزانن..

قیچا ئەگەر ئىكىنى ژ قى رەنگى ب تەقە بىو بەلا، شەرم ژى نەكە و ئىشىاردەتى بدى كۈئەو يىن ژ توخويىنى خۆ دەربىاس دېت، چونكى مافنى ھەر ئىك ژ مەيە نەھىيلەت كەسىنى دى ب ناڭ تايىيەتىيەن وى قە بېت.

● رحا ھەر ئىك ژ مە ب لەشىنى وى قە يا گىرىدايە، و بىتى لەشەكىن ساخلەم و ب ھېز ئەم نەشىيەن گەلهەك ژ وان كارىن سەركەفتى بىكەيىن يىيەن بەرى مە لىنى، و مخابىن گەلهەك كەمىتىن سەركەفتىن د ھندەك مەجالان دا ب دەست خۆ قە ئىنای خەمىنى ژ ساخلەمەيىا لەشىيەن خۆ ناخۆن..

قیچا ئەگەر تە بېقىيەت ل سەر رىيکا سەركەفتىن نەھلەنگىنى تو د ۋىنى چەندىئ دا چاڭ ل وان نەكە.

● يَا عەجىب ئەو گەلەك مروڭ قەبۈلىكىنا حەقىيىن ب گۆتنى مروڦىن مەزن وناقدار قە گرى ددهن، ئەگەر (فلان كەسى) خودان ناڭ ودەنگ حەقىيىن بىزىت، ئەو وى حەقىيىن قەبۈل دەمن، ئەگەر كەسەكى دى وى بىزىت، ئەو قەبۈل ناكەن، وئەقە بۇ يَا گەلەك مللەت ژ وى حەقىيىن دايىنە پاش يَا پىغەمبەر بۇ وان پى هاتىن..

قىچا ئەگەر تە بقىت ھەردەم تو د گەل حەقىيىن بى، تو مروڻان ب حەقىيىن بنىاسە، نە كۆ حەقىيىن ب مروڻان!!

● تىشىتەكىن گەلەكى باشه دەم بۇ دەمى مروڭ ل نەفسا خۆ بىزقىرت ووئى لېيك بىدەتەقە كا چاوا ئەو مالا خۆ لېيك دەدت، ھنگى ئەو دى ب سەر عەيىيەن خۆ ھلىبت ووان دورست كەت..

قىچا ئەگەر تە بقىت عەيىيەن خۆ نەھىلى حەتا ل نك تە بىنە تىشىتەكىن عەدەتى، دەم بۇ دەمى ل خۆ بىزقىرە وھزرى ل حالى خۆ بىكەقە.

● عەيىبا گەلەك ژ مە ئەو ۋەم ھزر دكەين ئىدى مە ھەوجەبى ب ھندى نەمايدە كەسەك مە شىرەت بىكەت، يان حەقىيەكى نىشا مە بىدەت، وئەقە دەسپىيەكى وى ئىشانە فەسىيە ئەوا دېتىنى: (خۆمەزكىن)..

قىچا ئەگەر تە بقىت ئەف ئىشە نەئىتە تە، ھەردەم شىرەتا باش قەبۈل بىكە، ئەگەر خۆ ئەو ژ ئىنگىن ژ تە كىيەت ژى دەركەفت.

● ب سەربىر يَا ھاتىيە بىنە جەھكىن كۆ دەمى دختۇر د پوبيىن نساخى دا دىگەنلىك، ئەو مفایيەكىن نەفسى يىن مەزن دگەھىنتى، وئەو گېنىشىن دېتە ستۇينەكى مەزن د چارە سەرييىا وى دا..

قىيىجا تو ب چاھەكتى كىيم بەرى خۆ نەدە گۈزىنى دەمىن تو د پويىتى وى كەسى دا دگۈزىتى يىن تو حەقييىت دگەھىنېيىت، ويزانە ئەو تو يىن هندەك ئاستەنگىين نەفسى يىتن مەزن د ناقبەرا خۆ ووى دا رادكەمى.

● ھەر نەخۆشىيەكا د دىيائىن دا بىگەھتە تە هندەك گونەھىين تە پى دئىينە ژىيرىن، وئەگەر مەزنېيىا نەخۆشىيەن ھندى مەزنېيىا گونەھىين مە با، ژ بەر گارانىيىا نەخۆشىيەن كەمسەك ژ مە نەدشىيىا رابتەفە، بەلىن خودى رەھمىن ب مە دېت و ب نەخۆشىيەكا كىيم گونەھىين مەزن ژى دېت.

قىيىجا گاڭا نەخۆشىيەك دئىيەت سەرىن تە مەزنېيىا گونەھىين خۆ بىنە بىرا خۆ، دا حەمدا خودى بکەى كو نەخۆشىيىا تە يىا هندە بۇو نە كو يىا مەزنتر بۇو.

● ئەو شويىشەيا ژ دەستى تە دكەشت و دشكىت ئەگەر تو نەشىيى وى وەكى بەرى بىزقىپىنەقە وبكەيە شويىشەيەكا دورست ژى، تو دشىيى كارەكىن دەستى يىن جوان ژ پرتىن وى چىكەى، كو كەيىفا بىنەران پى بىت، نەفس ژى دەمىن تو يىشى شكەستىنى دېت يىا وەسايە.

مەعنە تو دشىيى ژ (پرتىن وى يىن شكەستى) سەركەفتەكە عنتىكە دورست بکەى، ئەگەر گيانى بەرھنگارىيى ل نك تە هەبت.

● ھەر شەف ھەيىش ب رەنگەكى خۆ نىشا مە دەدت، رۆز ل جەن خۆ نامىنت، د ناقبەرا ھەلات و ئاشابۇونى دا ئەمو د گەلەك قويناغان ရَا دبورت، شەف پشتى خۆ د رەشى فەددەت دچت، ورۇز ب رۇناھىيا خۆ ۋە دئىيت، دنيا دئىيەت گوھارپتن..

قىيىجا بۆچى تو وەكى خۆ بىمىنى؟ ما تە دېيىت تو ب تىنى تىشىتەكتى (شاذ) بى د ۋىن گەردۇونى دا؟!

● ئەو مۇۋقۇن زيانى د پەنجەردەكى رەش پا بىبىت، نەفسا وى ھەرددەم دى يَا شىكەستى بىت، وئەوئى نەفسەكى شىكەستى ھەبت كارەكى بەرھەمدار زىچى نابت، ونمەشىت چو مفایىي بىگەھىنتە كەسى، بەلكى كارى وى دى ئەو بىت خرابىيى بېچىت ل ھەر جەھەكتى بېچتى..

قىچا ئەگەر تە بقىت زىبىنەكى بەرھەمدار تە ھەبت، د پەنجەردەكى رەش را بەرى خۆ نەدە زيانى.

● باشتىرين نەخشەدانان بۆ پاشەرۇزى ئەوھ بېيارىن تە يىين ئەقىرقۇ ددورست بن، وتو سىستىيى د كارى خۆ يىنى ئەقىرقۇ دا نەكەمى، وئەو كەسىن واجبى خۆ يىنى ئەقىرقۇ ب جە نەئىنت ب ھېيجەتا ھندى كو ئەو يىنى ھىزرا خۆ د سوباهى دا دكەت، نە چو ژ ئەقىرقۇ چى دكەت نە چو ژ سوباهى..

قىچا ئەگەر تە بقىت سوباهى يَا تە بىت، ئەقىرقۇ ژ دەست خۆ نەكە.

● ئەگەر جارەكى تە ئارمانجەك ھەبۇو وتو نەشىيى بىگەھىيىن، يان زى تىشىتەكى تە دەقىيا بىگەھىنېيە خۆ نەگەھشتە تە، ژ بىر ھەر ئەگەردەكى ھەبىت، تو بەرگەرپانى نەكە خەلکەكى دى ژ گەھشتىتا وي تىشى سىست بىكەى يىنى تو نەشىيى بىگەھىيىن، چونكى شەرت نىنە ئەو زى وەكى تە نەگەھتى!

يان تە دەقىيت ھەمى كەسان وەكى خۆ لىنى بىكەى؟!

● مۇۋقۇن مەزن بەياين خۆ باش دازان، و ب پىكا خواندىدا بەرددەوام ئەو دازان كو ئەو تىشى ئەو نەزانىن پىرە ژ وى يىنى ئەو دازان، لەو ئەو چو جاران ژ خواندىنى رانا وەستىن، وچو دەمان نابىيىش: ئەم بۇونىنە زانا و خۆ فېركەن بلا بەس بىت.

قیچا ئەگەر تە بقیت تو ژى ژ مروققین مەزن بى، چو جاران تو خۆ ژ خواندن و فیئرکرنى نەدە پاش.

● هندەك مروققین د ژيانا خۆ دا (فەشەل) دىتى كارى خۆ يى كرييە ئەمو خەلکى ژ (سەركەفتىن) بى ھېشى دىكەن، لەو گۆتنى ژ ھەمييىت پىتل سەر ئەزمانى وان دگەرىپەت ئەۋەمەيە: فلان كەسى ژى بەرى تە ئەف كارە كربوو و چو پىقە نەھات.. د شيان دا نىنە ژ وى باشتىر چى بىت يَا چىپبۈرى.. موسىتە حىيلە تو بشىنى ۋى كارى بىكەي.. وەتىد.

قیچا هشيار بى! نە وەبت تو گوھدارىيا كەسىن ب ۋى رەنگى بىكەي، چونكى شەرت نىنە دەمى ئېك ژ كارەكى دا فاشل بىت، خەلکى ھەمى تىپدا فاشل بىن.

● خۆفېيركەن وەھىتىكەن و ئاخفتتا مروققى ب زمانەكى، كارى د عەقل ودل وئەخلاقىت وى دا دكەت، لەو تو دېيىنى ئەو مللەتىن دېيىن خەلکى د فەلمەكا خۆ دا بىزقىپىن، پارەكى زىتىدە خەرج دىكەن دا خەلکى فيئرى زمانى خۆ بىكەن، ب تايىبەتى تەخەيا گەنجان..

قیچا هشيارى خۆ بە، دەمى تو خۆ فيئرى زمانەكى دكەي، نەبە دويىھەلانك بۇ خودانىن وى زمانى، يان (زىننا) بۇ بەلاڭىرنا ھەزىزىن وان!!

● تىشتەكىن گەلەكى فەرە مروقق ئاقاڭىن مالا خۆ ب خرابىكەن مالىين خەلکى قە گرى نەدەت، ئەگەر خۆ مالىين وان كاڭل ژى بن، وئەو كەسىن ب ھاشقىتىن وشكاندىندا خەلکى خۆ دېيىن بىش، ووھسا خۆ نىشا خەلکى دەدەت كو بەس ئەو يى ھېۋايدە، ئەو خۆل نك خەلکى بىن بەرا دكەت بىيى كو ب خۆ بەھسىيەت.

قیچا تو تىشتى خۆ يى باش پىشىكىيەش بکە، يا دى بېتىلە ب ھېقىيىا خەلکى قە.

● گەلەك مروۋەت ھەنە تىرا خۆ دشارەزانە، وشۇلان دزانن، بەلىنى ئەو چو مفایىي ژ شارەزايى وزانىنا خۆ نابىين؛ چونكى د كارى خۆ دا دودولن، نەويىن بېيارەكتى بىدەن.. وپشتى دەليقە ژ دەستى وان دەردكەفت ژ نوى ئاخىنكان رادھىيلن، ودىيىشەن: مخابن بۆچى من فلان كار نەدكى؟

قىچا ئەگەر تە بقىيەن پەشىمان نەبى، گاقا دەليقە بۆ تە ھلکەفت، قەستا كارى بىكە، و خۆ بېپىلە ب ھىقىيا خودىن ۋە.

● گەلەك جاران ئەگەرما كەربا مرۆژى نەزانىنە، دەمىن ئەو تىشتنەكى نەزانات، كەربىن وي ۋەدبىن، و دەنگى وي بلند دېت، گاقا وي ئەو تىشت زانى دەنگى وي دئىيەت خوار، و تەندا دېت، مەعنە: پەرىپا ئەخلاقىن خراب جەھل و نەزانىن د پشت رايە.

قىچا ئەگەر تە بقىت ئەخلاقەكتى باش تە ھەبت، خۆ ژ نەزانىنە دویر بىكە.

● ھەممى گافان يىن نەرم و ھەللىم بە، چونكى نەرم و ھەللىم بەرى ھەر ئىتكى فايىدەي دەھىنتە خودانى خۆ، وئەو نىشانا ھندىيە كۆ ئەو رېزى ل خەلکى بەرانبىر ژى دىگرت.

قىچا يىن نەرم و ھەللىم بە دا د چاقىيەن خەلکى دا يىن بلند بى.

● خودى دېيىت: (وقل لعبا迪 يقولوا التى هى أحسن) يەعنى: تو بىتىھ بەنىيېن من بلا گۆتنا باشتىر بىيىش.. گۆتنا باش ئەو پەيوەندىيە يَا مرۆژى ب برايىن وي ۋە گرى دەدت، لەم يَا گەرنگ ئەمە ئەم پەوشەنبىرىيَا بەلاڭىرنا پەيشا باشتىر بىكەين، دا ئەم بېتە پېشكەك ژ گىيانى مە.

قىچا ئەگەر تە بقىت پەيوەندىيە تە د گەمل دەور و بەرىن تە يَا موكم بت، بلا گۆتنا تە يَا باشتىر بت.

● پیشه‌ری سه رکه‌فتنت ل نک مروققی نه میرینی و زنینی، سه رهاتیبا
رثنا فیرعهونی بخوبنه دی زانی هیزا باوه‌ریبا وی چهند بwoo، حهتا ئهو
شیای بهری خوژ گازیبا خوشبیتین دنیایین ورگیرت، ولنی خو ب خودنی
فه گریده‌ت.

قیجا وه نهبت هزر بکه‌ی ژن د مهیدانا زینی دا نهشیت چو
سه رکه‌فتنتان تو‌مار بکه‌ت.

● مروققی مولمان ل هه‌می ده‌میئن خو ههست ب دلر حه‌تیبیی دکه‌ت،
خو ده‌می ئهو دکه‌فتنه دهراقه‌کت تهنگ ژی، چونکی ئهو دزانت وی چو
ل سه ر خو نه‌هیلاهی، و ل دویق شیانا خو ته‌قوایا خودایین خو کریه..
وتشتتی قی رحه‌تیبیی د دلی وی دا پهیدا دکه‌ت ئەش ئایه‌تیه‌یه: (فاتقوا
الله ما استطعتم) یه‌عنی: هوین ته‌قوایا خودنی بکمن هندی هوین
بشیئن.

قیجا ئەگه‌ر ته ل دویق شیانا خو ته‌قوایا کر، وئه‌نجام ب دلی ته
نمهاش ژی، خو بیتننگ نه‌که.

● ئهو کەس خەلھەت د مەسەلەت دگەن ئەوین هزر دکەن شیخ وزانایین
دینی ب تنی بۆ مروققی دبنه (قودوہ) وجھی چاقلیکرنی.. ئەفه کېمکرنه
بۆ پامانا چاقلیکرنا باش، هەر کەسەکت د لایه‌کی ژ لاپین زیانی دا
سه رکه‌فت بت، تو دشیئی وی بۆ خو بکه‌یه جھی چاقلیکرنی.

قیجا دیتنا بۆ مەسەلا (قودوہ‌یا باش) بلا یا تەفگر و شامل بت.

● باشترين جھى د زينى دا تو دگرى ئەمەو تو مفایي ورگىرى
وبگەھىنى ژى، چونکى ئەگه‌ر ب تنی تو مفایي ورگىرى هنگى خېرا
بەرھەمئىنان وگەھاندنا مفایي ناگەھته ته، وئەگه‌ر ب تنی تو مفایي
بگەھىنى مەعنا ھىدى تو دى ل كىيمىيى دەه.

قىيىجا مفاودرگى مفاگەھىين بى، ئەگەر تە بقىت ژ سەركەفتىبيان بى.

- ژ ئىمامى عومەر دئىتە ۋەگۆھاستن، دگۆت: ھوين عەيالى خۆ مەجبورى ئەخلاقى خۆ نەكەن، چونكى ئەم بۆ زەمانەكى جودا ژ زەمانى ھەمە يېن ھاتىنەدان.

مەعنა: ئەگەر تە بقىت شەخصىيەتا زارۇكى خۆ نەكۈزى، وئىكى ھند ژى چى بکەي كو وي باودرى ب خۆ ھەبىت، بلا پەروەردەكرنا تە بۆ وي تىشەكىن ب تەعدىيى و كوتەكى نەبىت.

- ھندەك كەس ھەنە ھزر دەكەن (ناقنجىياتى) ئەم مەرفى سىستېيى دەھمى كاران دا بکەت دا خەلک نېبىزىنى: تو يېن توندى، ئەگەر خۆ ئەم كار بۆ دىنى وى يان دنیا ياخىدا وى يېن فەر ژى بىت، ئەگەر د مەسىلەكى دا دو بۇچۇن ھەبۈون وېۇ تە مسۇگەر بۇ كۆ ئىك ژ وان ياخىدا دورستە، خۆ بىدە د گەل و نېبىزە: من دېيت يېن ناقنجى بى! ناقنجىياتى ھنگى ئەم تو خۆ بىدە د گەل حەقىيىت.

● (وەعظى) گۆتنەكە بۆ دل و وزدانى دئىتە پېشىكىشىكىن، ئارمانج ژى ئەم مەرفى ھشىيار بکەت، و پىتر نىزىيىكى خودى بکەت، لەم دېيت لا يېن نەرمىيىن پىتر تىدا ھەبىت، و مىزگىنى تىدا ژ ترساندىنى زېدەتلىكى بىت، ھېقىيىن ل نك خەلکى گەش بکەت دا وان بۆ كرنا كارى پالدەت، نە ھەما بەس وان گۈنەھبار بکەت، و چەكۈچكى لۆمەكىنى راکەتە ھنداشى سەرى وان.

قىيىجا ئەم كەسى بقىت ب وەعظى خۆ خەلکى بۆ پېشىقە بىبەت، نە كو د جە دا بى هېقى بکەت، دېيت (علم و حكمەت) ئى ل نك خۆ پەيدا بکەت.

● ب سه‌رپور یا هاتیبیه بنه‌جه‌کرن کو تشتی کاری ل مروّقی دکهت نه ئمو گوتنه یا خلک د در حهقا وی دا دیتشن، بهلکی ئهو (رهد فعله) یا ئمو ل نک خو پهیدا دکهت بهرانبهر وی گوتتنا خملک د در حهقا وی دا دیتشن، ما ته گوه لى نهبوویه دهمی خودی دیتشن: (قل هو من عند انفسکم) تو بیزه: ئهو ژ همهوه ب خوبه.

قیچا ته های ژ (رهد فعله) خو ههبت بهرانبهر وی تشتی د در حهقا ته دا دئیته گوتن.

● ههچیین خودی منهت لى کربت کو بهره وی دابته شوکرا وی نعمه‌تنی یا گههشتیبیئ ئهوى ده‌رگه‌ههکی مهزنی خیری بین ل بهر ۋەبۇوی، وەهچیین ب هندی هاتبته مویته لاکرن کو ئاخینکان ل سه‌ر وان نعمه‌تان راھیلت بین نه‌گههشتینی، ئهوى ده‌رگه‌ههکی مهزنی بەختىرىشىيىن ل سه‌ر ۋەبۇویه.

قیچا ئیک ژ دووان بۆ خو ھلېتىرە: خىرا مەزن، يان بەختىرىشىيىا مەزن.

● پسيار ژ سه‌رکېشەکى ناقدار هاتەکرن: چاوا تو شىای ئیکا هند ژ لمشكەرە خو چى بکەی وان باودرى ب خو ههبت؟ وی گوت: ب سى تشتان من بەرسقا سى تشتان ددا، ههچیین گوتبا ئەز نەشىم، من دگۆتى: خو بجەرىيىنە، ويىن گوتبا ئەز نزانىم، من دگۆتى: خو فيئر بکە، ويىن گوتبا: ئەف تىتە چى نابت، من دگۆتى: بجەرىيىنە.

قیچا ئەگەر نەفسا ته ب ئیک ژ ۋان ھەر سى ھېچەتانا تو ژ كرنا كارى سىست كرى، تو ژى ب ئیک ژ ۋان ھەر سى تشتان بەرسقا وى بىدە.

● ئىبن قەيىم دېئىت: من گوھ ل (شيخ الإسلام) اى بۇو دگۆت: ئەگەر كارەكتى باش تە كر، و تە شرينيبيا تاما وى نەديت، و سنگىن تە پىن فرەھ نەبۇو، تو بىزانە كۆ كىيماسىيەكە د كارى تە دا ھەى، چونكى خودى يىن (شەكۈرە) گەلەك شوڭرا مروققى سەرا كارى وى دكەت.

مەعنა: ژ شوڭرا وىيە ئەو سنگىن تە فرەھ بىكەت، و شرينىبيى ب تە بىدەتە تامىكىن، قىيىجا ئەگەر وى ئەو نەكىر، هنگى تو بىزانە كۆ كارى تە نە يىن صافىيە.

● نازداركىندا دەيىابان يىا زىتىدە بۆ عەيالى وان بەر ب ئەنانىيەت و بى ئەمدەبىيەن ۋە دېبەت، حەتا ئىكاكا ھند ژ وان چىن دېت ئەو ل سەر دەيىابان بۆ خۆ-بەرى ھەر كەسەكىن دى- بىستە دېن، و ب كارئىنانا دەيىابان بۆ دژوارىيەن د گەل عەيالى ئىكاكا ھند ژ وان چىن دكەت وان باوەرى ب خۆ نىبەت، و ئەو كەربىت بەھاقيىنە دەيىابان خۆ-بەرى ھەر ئىكىن دى..

قىيىجا نەرمى د جەن خۆ دا يى باشه و دژوارى د جەن خۆ دا،
وناقنچىياتى باشترين كارە.

● بلا كەيىفا تە ب ھندى نەئىيت دەمىت مروققەكە مەدھىيەن تە ب وى تىشتى دكەت يىن ل نك تە نەبەت، چونكى ئەو بەحسى ئىكىن دى دكەت، و يىا باش بۆ تە ئەو ھنگى تو وى تىشتى ل نك خۆ پەيدا بکەي يىن وى مەدھىيەن تە پىن كىرىن و ل نك تە نەھەى.. دېئىن: جارەكى ئەبۇو ھەنیفە ل جەنەكى دچوو، هاتە گوھىيەن وى ئىكى دگۆتە ئىكىن دى: ئەقە ئەو ھنگى ئەنلىقەن نانقىت. ئىنا ئەبۇو ھەنیفەي گۆت: ب خودى ئەز قەمبول ناكەم ئەو مەدھىيەن من ب وى تىشتى بىكەت يىن ل نك من نەھەى، لەمۇ پاشتى ھنگى ئەو ب شەققى پادبوو عىبادەت دكەت.

● پسیارین زیده، ب تاییه‌تی ئهو پسیارین بىن فایده، زەعییکرنا دەمییه، لەو زاناییئن سەلەفان بەرسقا ۋان ۋەنگە پسیاران نەددا، جارەكى ئېیکى پسیارا تشتەكى چو جاران چى نەبىت ژ ئیمامى مالك كر، ئیمامى بەرسقا وى نەدا، وى مروقى گۆتى: بابى عەبدۇلاھى، بۇچى تو بەرسقا من نادەي؟ ئیمامى گۆتى: ئەگەر تە پسیارا تشتەكى وەسا كىبا فایدە تىيدا هەبا ئەز دا بەرسقا تە دەم!

قىچا ئەگەر تە بقىيت نە وەختى تە زەعىن بىت، نە يىن زانايىن دينى، وى پسیارى نەكە ياخىن لە دەنیا يىن نە ل ئاخىرەتى تو ھەموجە نەبىيىن، وەكى وى يىن پسیارا ناشقى دەيىكا شەيتانى كرى كانى چىيە؟ يان ئەم دەرەمەمەن برايىن يۈوسىف يۈوسىف پىن فرۇتى كانى چەند بۇون؟!

● دەرگەھىن دلى خۆل بىر بىن ھېقىبۇونى بىگە، دا دەرگەھىن ژيانى ل بەر تە قەببىت، و خۆب وى تشتى قە مۇزىل بىكە يىن صەبرا تە پى دئىيت، دا سىنگى تە فەرەھ بىت، و بىلا خودى ھەرددەم ل بىرا تە بىت، دا ھەست ب خەربىيىن نەكەت.

● ئیمام ئەحمد دېيىت: نەھئىكاكا رەحەتىيىا دلى و عاھىيەتى د ھندى دايە مروق خۆ خشىم بىكەت..

يەعنى: ئەگەر تە سلامەتىيىا دلى و بەرددەوامىيىا رەحەتىيىن بقىيت، گەلەك ژ وان خەملەتىيىن د گەل تە دئىنە كەن خۆب سەرفە نەبە.

● خودى ھوينكە بايەك ھەيءە ئەگەر ل سەر غافلەكى پاکەت وى پاکەت، و دىۋارە بايەك ھەيءە ئەگەر ب سەر ئېخسىرى خەمان دا بەرددەت وى بەرددەت، و دلۇقانىيەك ھەيءە ئەگەر ب سەر وى دا بىنت يىن د پىتلا گونەھىن دا نقوسىوی دى وى بىر ب كنارى تەناھىيىن قە ئىنىت،

وکەرمەك ھەيە د گەل وى بکەت يىن كۆفانان سىنگى وى تەنگ كرى
دى فەھە كەت..

قىچا ئەگەر ئېيك ژ وان ب تە را گەھشت ژ دەست خۆ نەكە.

● تىشتى ژ ھەمييىن بەرچاڭ د كەسىنپىيا سەرەتلىرى سەركەفتىييان
پىغەمبەرى خودى دا سلاپلىنى بن-ھەي ئەمۇھ ئەمۇھ ھەۋەنگىيە
عەجىبە ئەوا د ناقبەرا سالۇخەتىين وى دا ھەي، ب رەنگەكىن وەسا كۆ تو
ناپىنى سالۇخەتكەك ل سەر ئېككى دى زال بېت، يان ل جەھەكى بىتە
ب كارئىنان كۆ نە جەن وى بىت..

ئەقە ئېيكاكا ھند ژ مەرۆڤى چىن دكەت كۆ مەرۆڤ پىر شانا زىيىن ب خۆ^١
بىتە كۆ مەرۆڤ دويكەفتىيىن وىيە.

● مەرۆڤ گەلهك ژ وان كەسان عەجىبىگىرى دېت ئەويىن رېزد ل سەر كرنا
عىيادەتىين (شەكلى)، وگەلهك خۆ ب كرنا سوننەتان ژى دوهەستىين،
بەلىن د گەل ھندى چو خەمىنى ژ راستىكىن ئەخلاقى ناخون، ھەر وەكى نە
پىغەمبەرى مەيە گۆتى: نىزىكتىرىنى ھەمە بۆ من ئەمۇھ يىن ئەخلاقىن وى
ژ يىن ھەميييان باشتىر.. يان: ئەمۇھ خودان باوھرى ئەخلاقىن وى باشتىر بىت،
باوھرىيما وى يا تىامىتە.

قىچا ئەگەر تە بقىت يىن باشتىر بى كارى باش د گەل ئەخلاقىن باشتىر
ل نك خۆ كۆم بکە.

● سەرەدانا بىكارى بۆ فەرمانبەرى يان خودان كارى ل جەن وى يىن
كارى، نە ژ ئەخلاقىن باشه، چونكى ئەمۇھ دېتە زەعىيەكىن بۆ دەمىت وى،
وخوارن بۆ مافنى ھندهك كەسىن دى.

قىيىجا ئەگەر ل نك كەسەكى دەمى چو بەهابىن نەبىت، بلا هزر نەكەت
ھەمى كەس وەكى وينە، دەم ئەو دەلىقەيە يا مەرۆف سەركەفتىنى تىدا
ب دەست خۆ قە دئىنت.

- گرتنا ژ راستى نە ئەو لەشىن مەرۆفلى د ناقبىمرا چار دیواران قە بىتتە
گرتن، گەلەك كەسە بەبۈيىنە پاشتى لەشىن وان ھاتىنە گرتن بىن
دشىيان وى سەركەفتىنى ب دەست خۆ قە بىنن يا مەرۆفلىن بەرداي
نمەشىيان ب دەست خۆ قە بىنن.. گرتنا ژ راستى ئەو مەرۆف رحا خۆ
د ناف چار دیوارىن گونەھى دا گىرىدەت، و خۆ بکەتە ئېخسىرى خوشىيىن
ئەرزان.

قىيىجا قى تشتى باش بىانە؛ دا خەلەت د مەسىلى ئەگەھى.

- دەمى مەرۆف د كاودانەكى سەخت و زىنگەھەكا دژوار دا دژيت، بى
ھىقىياتى پىر ل سەر ھزرا وى زال دېت، وبەرى پىر دەپىننە ل دەرگەھىين
گرتى، و ئاستەنگ د چاقىين وى دا مەزنتر لى دئىن.. لەو كاركىن بۆ
چاكىرنا وى زىنگەها خودان تىدا دژيت، ئەو كاره يىن پىتىقىيە كەسەك
خۆ ژى بى منەت نەكەت.

- سەرەددەرييابى ب گۈزىن د گەل ژيانى، و دىتتا لايىن گەش ژ مەسىلان،
ھىزەكى زېدەتر دەدەتە رحا مەرۆفلى، لەو پىغەمبەر - سلافلى بىن- دېئىش:
گۈزىنبا تە د رووبيي برايىن تە دا بۆ تە خىرە.

قىيىجا د گەل رحا خۆ يىن بەخىيل نەبە.

- ھىزەكى مەزن و قەشارتى تە يا ھەپى تۆپىن ناھىسىيى، كەنگى تو
دى پىن حەسىيى ؟ دەمى تو ب كارهكى مەزن رادىي، يان تە دېئىت خۆ
ژ گرفتارىيەكى مەزن رىزگار بکەي، وەكى وى كەسى يىن هزر دكەت ئەو
نمەشىت بەھۆستەكى ژ جەن خۆ وېقە بېت، گاقا ئېكى گۆتى: هشىيار بە

دیوار دىن ب سەر تە دا ئىت، ئەو ب گافەكىن دىن هند خۆ ھاقىت كو چو
جاران وى باودر نەدكەر ئەو دشىت هند خۆ بەھاقىت!

قىيىجا تە شىياتىن مەزىن يىننەم، ئەگەر تو خۆ لىت ھشىيار بىكەي.

● بەرى ھەر بېيارەكا تو بىدەي، چار تشتىن فەر ھەنە ژ بىرا خۆ نەبە:
لەزى نەكە (د كارى ئاخىرەتى دا نەبەت)، چونكى لمۇنى پەشىمانى پىتشە
دئىت، وپسىيارا خۆ ب كەسىن شارەزا بىكە، دا شەرمىزاز نەبى،
ۋەستخارى (داخوازا زانىنى ب پىكاكىدا كىنەن نەقىشى يىا دېيىشنى: نېڭىشا
ئەستخارى) دا پەشىمان نەبى، ودوعايانى بۇ خۆ ژ خودى بىكە كو ئەو
بەرى تە بىدەتە پىكاكى بۇ تە باش.. وپىشى تە بېيارا خۆ دا خۆ بەھىلە
ب ھېقىيىا خودى قە، وھشىيار بە خۆ دودل نەكە.

ئەف دەرمانە گەلەك مەرقىيەن سەركەفتى بەرى تە يىن جەربىاندى.

● دا كو ھەر دەم زانىنەكا نويتر تو ب دەست خۆ بىتىخى، بلا ھەر گاش
ل بېرا تە بت كو تشتىن تو نەزانى گەلەك پېرن ژ يىن تو دزانى، وچەند
تىشىتەكى زىدەتر تو بىنە بىنە بېرا خۆ كو بەرى دەمەكى تە ئەو نەدانى.
قىيىجا ھشىيار بى! چى گاڭا تە گۆت: ئەز مەرقەكى زانامە، مەعنە تو
دى ب نەزانىنى رازى بى.

● ئەگەر تە بېتىت يىن بەردهوام بى ل سەر پىتكىن دەقىت تو بىنە كو چو
رې نىين دېنى خۆشى ونەخۆشى بن، وحەتا تو بگەھىيە خۆشىيىن دەقىت
تەھەممۇلا تە بۇ نەخۆشىيىن پىرتى بت، وتو ل خرابىيىن پىرت يىن ھشىيار بى،
دا چۈونا تە ل سەر رې يىا راستىر بت.

● ئەو مەرقىيەن نەفسا وى تىرى بىووى ژ گېڭىك وەمەزىن ۋەشارتى، دى
گەلەكە ب زەحەمەت بت ل بەر وى ئەو ب رەنگەكى سەركەفتى

سهره‌ده‌رییت د گمل خملکی بکهت، چونکی هیزا وی یا پاقز وزه‌لال نابت، وئه و گریکیین وی ههین ناهیلن ئه و د سه‌ره‌ده‌رییا خۆ دا ییت دورست بت.. و د گمل هندی زی دویر نینه ئه و ییت ده‌ث ب گازنده بت کو خملک نزانن سه‌ره‌ده‌رییت د گمل وی بکهن.

قیجا هشیار بی! نه‌فسا خۆژ هەر گرتکە کا هەبت رزگار بکه.

- نفیش ئه‌گەر مروّف ب دورستی مەعنایا وی بزانت، باشترين هاربکاره بۆ مروّقى کو مەصلحه‌تا دنیایین وئاخره‌تى بگەھینته مروّقى، وخرابییا دنیایین وئاخره‌تى زى دویر بکهت، چونکی ئه و مروّقى ز گونه‌هە وکربتییان دده‌تە پاش، ودەردی ز دلى ولەشى زى دبەت، بەردەکەت ورەحمى ب سه‌ر خودانى دا دبارىنت، لەو خودى دېیشت: (واستعینوا بالصبر والصلوة).

قیجا تە ئیمانەت نفیش، ل دەمىن وی ییت دورست، و ب رەنگى وی ییت دورست.

- ئیک ز مە ئه‌گەر کارى وی ئه و بت بۆ خملکى باخشت، چ وەعظى ل وان بکەت، يان خوتىبەيان بۆ بخوينت، دڤیت ھەرددم ھزر و بىر وزانىنین نوى ب دەست خۆ بىخت، ئه‌گەر نه.. پشتى دەمەکى كیم ئاخفتتىن وی دى بنە دوبارەکرن بۆ تشتىن وی گەلهک جاران گوتى، وەنگى ئه و نەشىن کارى ل گوھداران بکەت، وئەمۇي گوھدارىيىا وی دكەت دى ھەست ب نەخۆشى و مەلەلىت كەت.

قیجا ئه‌گەر تو ل جەھەکىن ھۆسا بى، تە ئیمانەت خواندنا بەردەوام دا ھزر و بىر وزانىنین تە د نوبىرنە کا بەردەوام دا بن.

- ئه‌گەر تە دیت ئیک ز ھندهک لايىن كەسىنېيىا خۆ ۋە مروّقەکى سەركەفتىيە، تو ھزر نەكە چو خالىين لاواز د كەسىنېيىا وی دا نابن،

وئەگەر تە مروقەكى لواز ژى دىت، تو ھزر نەكە چو خالىن ئىجابى ل نك وى نىين.. مروقۇ چىكىرىيەكى پىكەتايىھە ژ كۆمەكە ھيز ولاوازىيان، ومرۆقۇ سەركەفتى ئەمۇھ يى بشىت خالىن ھىزى ل نك خۆ ب خودان بىكەت، حەتا ب ړەنگەكى وەسا بەرچاڭ بىن كو خالىن لاوازىيى ب پەخ ۋە نەئىنە دىتن. وپىيغەمبەر سلاڭ لىنى بن- د گۆتنەكە خۆ دا دېيت: ((مېتەكى خودان باوەر بلا كەرىتىن خۆ ژ نەكە خودان باوەر ۋەنەكەت، ئەگەر وى رەوشتەكى وەسال نك وى دىت يىن وى پى نەخوش بىت، ئەو دى رەوشتەكى دى ل نك وى بىت يىن وى پى خوش بىت)).

فيجا تو ھزرا كەمالى ژ كەسى نەكە، وھزر نەكە كەسىكى هەمى ئىكجار ب كىر چو تشتان نائىت.

- مروقۇ عاقل كەيفا وى نائىت دەمىن بەلا يەك دەگەتە ھەقىرىكى وى، وداخوازا خرابىيىن بۇ نەيارى خۆ ژى ناكەت، بەلكى كارى وى ھەمى ئەمۇ خۆ ژ خرابىيىن نەيارى بپارىزت، وبەلكى وى ھېشىتا ئەخلاقەكى بلندتر ھېبت دوعايا خىرى بۇ نەيارى خۆ ژى بىكەت، وھېجەتا پىشىفە بىگرت.. ما تە نەدىت دەمىن ملىاکەتىن چىيايان گۆتىيە پىغەمبەرى خودى سلاڭ لىنى بن-: ئەگەر تە بېتىت ئەز دى ھەردو چىايىن مەكەھى ب سەر كافران دا ئىننمە خوارى.. وى گۆت: نه.. وگۆت: يا رەبىي تو مللەتى من ب ھيدايدەت بىنى، ئەو نزانن!!

مەعنە: وى دوعايا خىرى بۇ وان كر، وھېجەتەك ژى پىشىفە گرت، وئەقەيد ئەو ئەخلاقىنى ل نك گەلەك ژ مە نەھەي.

- گۆتنە حاتەمىن كورى ئەصەممى: ب چ تىشتى تو د ھەقىرىيىن خۆ دا ب سەردەقە ؟ وى گۆت: ب سى تشتان، كەيفا من دېيت دەمىن

ھەڤپىتى من يىن دورست بت، وبو من نەخوش دېت دەمىن ئەو يىن خەلت بت، وئەز ئەزمانى خۆز ژەندى دېپارىزم كۈئەز ئاخىتنەكە وى پىن نەخوش بت بىزىمى.. ودەمىن ئەف گۇتنە بۆ ئىمام ئەحمدى ھاتىيە ۋەگوھاستن، كەيغا وى پىن ھات وگۆت: ئەمو چەند مەرۆفەتكى تىيگەھشتى بۇو.

- ئەو زەلام ب كىير رېقەبرىنا مللەتى دېيت، ئەوى ھەست پىن دكەت كو ئەمو بۆ مللەتى وەكى مالخويىن مالىيە بۆ مالى، وى پىن خۆشە ھەر نەخوشى ووھستىيانەكە ھەبت بگەھتى پىخەممەت راکرنا ئالايىن مالى، وبلندكىرنا ناقىنى وى.

- مەزنترىن خەلتى يا ھندهك (داعىيە) ژ گازىكەرىين حزبیاتىيىا ئىسلامى ئەقىرقۇچىنى، وئەو خەلتى ھەر ئەوه يى بەرى گەلهك شىيخىن طەريقان ژى دكەفتىنى ئەوه ئەمو دويىكەفتى وەھىزىكەرىين خۆ ھند ب خودى قە گرى نادەن ھندى ب خۆ قە گرى دەدن، ژ خۆ گەلهك ژ وان دويىكەفتىيىن خۆ وەسا تى دگەھىنن كۈئەگەر نە درىتكا وان را بت ئەمو ھەما نەشىن بگەھنە خودى! بەرى ھندهك صووفىيىان دگوتە قى كارى خۆ: (رابطە) وئەقىرقۇچىسى دېيىشنى: (سمع وطاعه).. وئەو ب خۆ ب راستى دانانا (واسطە) يەد ناقىبىرا خودى وبەنييىان دا.

وئەگەر تە بقىيت رېكىن كورت بىكەي بلا گېيدانا تە ئىكىسەر ب خودى قە بت، بىيى كەسەكى بىتىخىيە د ناقىبىرا خۆ ووئى دا، ما نە ئەوه دېيىشت: (ادعونىي استجوب لەكم)؟

- كۆ مرۆز يىن ناقىنجى بت د ناقىبىرا زىتىدە شداندىن وزىتىدە سىستېيى دا د ھەمى مەسىلەن دا، مەنھەجەكى ئىسلامى يىن پەسەنە، خودى دېيىشت: (ولا تجعل يدك مغلولة إلى عنقك، ولا تبسطها كل البسط) تو نە دەستى زىتىدە بىگە و ب ستويىن خۆ قە بشىدىنە، دا چو ژىن دەرنەكەفت،

ونه زىدە قەكە كو چو تشت خۆ تىدا نەگرت، وشداندن وسىتىيەن
ھەردووان چو خىر تىدا نىيىنە.

قىيغا رېكا دورست ئەوه مىزقى خۆب چو ژەمەدو لايغان قە
بەرنەددەت.

● مىزقى بقىت ب سەركەفت، ودەمى خۆ ژەقىستا زەعىن نەكەت، بلا
خۆ (موناقەشا) وان كەسان قە مۇزىل نەكەت يىين دويچۈونا گومان
ۋىيدىعە دلچۈونان دەكەن، ئىمامى شافعى دېيىشەت: دەمى هندەك
خودانىن دلچۈونان (أهلى الأهواء) دەاتتە نك ئىمام مالكى، ودىيان
(موناقەشىن) د گەل بىكەن، وي دەگوتى: ئەز ب خۆ د دىنى خۆدا نە يىن
ب گومانىم، هوين ب گومانىن، ھەرنە نك هندەكىيەن وەكى خۆ وەقىرىيەت
د گەل بىكەن..

دېيىت تە باودىرى ھەبت كو دەمى تە ژەندى ب بەاترە كوتۇر كىندا
جەدەللى قە زەعىن كەى، د گەل وي كەسى يى ئارمانجا وي ئەو نەبەت
بگەھتە حەقىيىتى، هندى ئەو بىت كو (شوبە) و گومانىن خۆ بەلاف
بىكەت.

● بەلكى گەلەك كەس ھەبت بشىين ل دەمەن سورشتى داھىنانى بىكەن
و سەركەفتىنى ب دەست خۆ قە بىين، بەلىنى ئەو كەسىن بشىين د دەمەن
تەنگاڭ و نە سورشتى دا داھىنانى بىكەن، و ب سەركەفەن، گەلەك
دكىيمەن.

قىيغا تو ژە كىيىز ۋان ھەردو رېنگان بى، باشە، بەس ژە رېنگى سىيىتى
نەبە!!

● تىشتى ژەمەيىيەن گەنگەر د پەروەردەكەن و ئاقا كىندا كەسىن يىيا گەنجى
سەنپەلە دا ئەوه ئەم ھەمى گاۋان (موقارەنا) وي د گەل يَا هندەك كەسىن

دی نه که یین، چونکی ئەو د قووناغەکى را دبورت ئەو شانا زىيىن ب كمسينييا خۆ دېبەت، ۋېيجا يا باشتىر ئەوھ ئەم ئېكىا هند ژ وى چى بكمەين باودرىيىا وي ب كمسينييا وي زىيەتلى بىت، نە كو كمسينييا وي د چاقان دا بى بەما بكمەين.. وئەقى شارەزايى پى دېت.

● ئەگەر تە باودرى ھەبىت كو تو بىن ھاتىيەدان، دا ئارمانجىين مەزن ب دەست خۆ بېيخى، تو ھنگى دى راوهستى حەتا تو خۆ بگەھىنىيە وان ئارمانجان.. بەلىنى ئەگەر بەرى تە ل ئارمانجىين نزم بىت، چو جاران تو ھزرا ھندى ناكەى بەر ب بلدىيىن ۋە بچى.

ۋېيجا يا فەرە تو ۋەن بىزانى دەمىن تو ئارمانجەكى بۆ خۆ ددانى.

● گەلەك كەس ھەنە دشىين دەمەكى درىيەت خوارنى نەخون، و ب رۇزىيى بن، بەلىنى نەشىين ئەزمانى خۆ ژ گۆتنى بىگرن، وپىغەمبەر -سلاف لىنى - دېيىشىت: ئەوي گۆتنى درەوى وكاركىنا ب درەوى نەھىيلت، خودى چو ھەوجەبىي ب وي نىنه ئەو خۆ ژ خوارن وقەخوارنى بەدەتە پاش..

ما نە تىشىتەكى غەربىبە مەرۆف بشىيت ھەمى ئەندامىيەن لەشى خۆ ژ حەرامى بىگرت، بەلىنى ب ئەزمانى خۆ ۋە مەحتل بىت؟!

● گەلەك ئىمامىيەن مەزن دەمىن مەسىلەك ل بەر ئاسى بىا، بۆ خودى دچوونە سوجدى، و ژ دل دوعا دىكىن كو خودى ۋە ئالقۇزىيەن ل بەر وان ۋەكەت، وھېشتا وان سەرى خۆ ژ سوجدى رانەكىرى، مەسىلە ل بەر وان ئاشكەرا دبۇو.

ۋېيجا چەند مەرۆف پىتىرىنى راستىگۆ بت د خۆ ھەوجەكىنا خۆ دا بۆ خودى، بەرەكەت پىتى دى ب سەردا بارت، و سەركەفتىن دى يا نىزىكتىر بت ژ وى.

● شەرت نىنە ژ نىشانىن ئىخلاص سەركەفتىن مروقىن (داعىيە) ئەم بىت كۆ خەلکى مالا وى، يان مروقىن وى يىتىن نىزىك دباش بن، هندەك پىغەمبەر ھەبۈون ژن وۇھەيالى وان دكافر بۈون..

ھيدايىت ب دەستى خودى ب تىيىيە، خودى دېيىتە پىغەمبەرى خۆ سلاف لىنى بن: (إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ، وَلَكُنَ اللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ) نەھەچىيى تە بقىت تو دى بەرى وى دەيىھە ھيدايىتى، بەلکى خودىيە بەرى وى دەدەتە ھيدايىتى يىن وى بقىت.

● عمرى كورى عاصى -خودى ژى رازى بىت- د گۆتنەكا خۆ دا دگۈت: ئەزى عەجىيگەرتىمە ژ وى كەسى قوشى د چاقىن برايى خۆ دا دېيىت وقورمى د چاقىن خۆ دا نايىنت، وجارەكى من لۆمەمى وى كەسى نەكىرىيە يىن من نەيىنېيەكا خۆ بۆ گۆتىت پاشى وى ئەم بەلاف كربت، وما چاوا ئەز دى لۆمەمى وى كەم سەرا بەلاقىكىندا تىشتەكى من نەشىيائى وى ۋەشىيەم.

● مەزنلىرىن ئاستەنگا نەھىيلەت مروقى بگەھتە پىتكىن بلدىن سەركەفتىن ئەمە مروقى ھزر بىھەن ئەم بىن گەھشتىيە (كەمالى)، ئەف ھزركىنە ئىكەن ھند ژ وى چى دكەت ئەم گەلمەك د خۆ بگەھت وزىتە ب خۆ موعجب بىت، وتمانى ژ خۆشىيە وەرار و خۆفيئەرنى بەرددەوام نەبىنت.

قىيىجا د ھەر دەليقەيەكا ھەبىت دا، چەند تو پىتىر پىشىقە بچى، ژ بىر نەكە كۆ ئەم بىكەل بىرا تە ماي درېشىرە ژ وى ياتە ل پىشت خۆ ھىلائى.

● هندەك مروقى ھەنە زىتە ھزردا خۆ د سەركەفتىن مەزن دا دكەن، بىتى كارى بۆ ھەندى بىھەن كۆ خۆ ھندەك سەركەفتىن بچوپىك ژى

ب دەست خۆ ۋە بىىن، دويماهىيىن يېئن بچويك ويىئن مەزىن ژ دەست دەردىكەقىن، و ژ خەم و كۆقانان پىيغەتر تىشىھەك د دەست دا نامىنت.

● ھندەك كەس ھەنە نەقىئىن ئەتىرىنى ب سەركەفتىنا وي كەسى بىكەن يېئن ئەمۇ د ھزر و بىيرىن خۆ دا د گەل وي دجودا، و نەقىئىن رېتىزى ژى ل وي بىگرن، چونكى ئەمۇ ھزر دەكەن ھەر گافەكە وان رېتىز لىنى گرت ئەتىرىنى ب سەركەفتىنا وي كەر ئەمۇ وان (موافقا) وي ل سەر ھزر و بىيرىن وي كەر، و ئەمۇ ب خۆ وەسا نىينە، شەرت نىينە دەمىت تو رېتىز ل وي كەسى دىگرى يېئن د مەجالىنى خۆ دا سەركەفتى مەعنە وي ئەمۇ تۈ د ھزر و بىيرىن وي دا د گەل وي رېتك دەقى.

قىيىجا تو ھزر نەكە ئەمۇ كەسى ھزر و بىيرىن وي وەكى يېئن تە نەبن چى نابات د چو مەجالان دا بىن سەركەفتى بىت.

● ئەم نەشىيىن كۆمەكە كەسىن لەواز دورست بىكەين، و نە كۆمەكە كەسىن لەواز دورست بىكەين، و دىيارە ئەمۇ تۈ د ھزر دەكەن ھەما ب تىنى كۆمكىرنا مەۋەقان ژەمىي رەنگان ھېيىز سەركەفتىن پىيغە دئىيت، بەرى خۆ نادەنە وان ھەمىي كۆمەكە كەسىن لەواز ئەمۇ تۈ د ھەيدانى ھەين!

● مەزىنى د ژيانى دا نە ئەمۇ چو جاران نەھەنگەت، مەزىيىبا دورست ئەمۇ پىشتى مەۋەقان دەلەنگەت خۆ راڭرت، و پىشتى دەكەفت جارەكە دى رابىتىدە..

وما نە ژ بەر ھندى خودى ئۆزى دەرسى كەسى ؟

● ھندەك كەس ھەنە ھزر دەكەن ئەگەر خۆ ناقچاڭ گرى بىكەن، ھەيىيەتا وان د چاڭىن خەللىكى دا پىتر لىنى دئىيت، و ئەمۇ نازانن كو ئەمۇ ب ۋەكى كارى خۆ خىرەكە مەزىن ژ دەستى خۆ دەكەن، چونكى گېنىشىنا تە د ۋەكى بىرائىن تە دا خىرە.. وەكى د حەدىسى دا ھاتى.

- بلا هندهك كارى باش تە هەبەت كەمس پى نەحەسىيەت، دا دەمىن تو دكەقىيە تەنگاھىيەكىن (تمەۋەسلىنى) بۆ خۆپى ل نك خودى بکەي، وئەوي بەحسى كارىن خۆ بۆ خەلکى دكەت بەرانبىر سى ئاتافان رادوستت: ريمەتىيىن، غۇرۇورى، وحەسويدىيىا دلپەشان.. و مەرقۇنى مۇسلمان ژ قان ھەر سى ئاتافان درەقت.
- مادەم تە باوەرى ھەيىه كو كەسەك نىنە خەلەت نەبت، دېيتىت تە باوەرى ھەبەت كو كەسەك نىنە د سەر پەخنى ِرا بت، ئەف گۆتنە ل سەر دەقى يَا ب ساناھىيە، بەلىنى دەمىن ئەو دېتە تىشتكەننى واقعى، چەند ژ مە ھەنە وى قەبۈيل دەكەن؟
- كو تو يىن ب خۆ (موعجب) نىبى خۆشىيەكى وەسا تىيدا ھەيىه وەكى وى خۆشىيەتتىيە يَا دەمىن خەلک ب تە (موعجب) دېت، بەلىنى ھەمى كەس ۋىنى چەندى نزانن.
- پەيوەندى د ناقبەرا مەرقۇشان دا ل سەر دان و ستاندىنى و كارتىكىن ودا خبارىيەت رادوستت، و مەسەلە گەلەك يَا ب ساناھىيە ئەگەر تە بېيتىت پەيوەندىيىا خۆ يَا سار د گەل كەسەكى گەرم بکەي: ئەگەر تو شعورەكى راست ژ دلەكى گەرم بىدەيە كەسى بەرانبىر خۆ، (تمەۋەققۇنى) بکە ئەو ژى شعورەكى وەكى وى يان يَا گەرمىت بىدەتە تە.
- تە دېيت بىزانى كانى دىندارىيىا تە يَا دورستە يان نە؟ مەسەلە يَا ب ساناھىيە، بەرى نەدى كانى تە گەلەك نېيىتىن سوننت يان رۆژىيەن سوننت ھەنە يان نە، بەلىنى بەرى خۆ بدى كانى ئەزمانى تە د دەر حەقا خەلکى دا يىن بىردايىه يان نە، و پىيغەمبەر - سلاپ لىنى بن - د گۆتنە كا خۆ دا دېيتت: ژ باشىيىا مۇسلمانەتتىيىا مەرقۇنىيە ئەو وى شۆلى بەيلىت يىن ماين وى تىن نەچت.

- مزوقدکن سه رکه فتی دبیرث: ئەو سەرپەرا ئەز پى ژ قى دنياين دەردكەقىم، و من دقييەت د گوھى جىلى داھاتى دا بىيىم، ئەفەيە: كاركىنا بەرددەواام، د گەل پېك وپىتكىيىن، مزوقدى دگوھۇرت ژ كەسەكى عادى بۆ ئىيىكى سەرکەفتى.
- ئەگەر تو نەشىيائى (ئەتماما) وى كەسى ب نك خۆ قە بکىيىشى يىن تو بۆ دئاخفى، تو نەشىيى پېتكا خۆ بۆ دلى وى بىيىنى ئەگەر تە چەند هزرەكَا دورست و مەزن ژى ھەبت.
- تە دقييەت دلى يىن بەرانىھەر ژ تە نەمەينت، و كەيىفا وى ب تە بىيىت؟ دەمەن ئەو د گەل تە دئاھخت بەرى خۆ ژى وەرنەگىرە، و ب (ئەتمام) قە گوھى خۆ بده گۆتنى وى حەتا خلاس دبت.
- ئەگەر بەھايىن مزوقدى ل نك بەنييان ب حەسەب و نەسەبان قە يىن گۈبداي بىت، ئەول نك خودى ب كارى قە يىن گۈيدايە، خودى دبیرث: (.. خلق الموت والحياة ليبلوكم أىكىم أحسن عملا) ئەۋى مەن و زىن داي دا ھەوه بىھەپىيەت كانى كارى كىن ژ ھەوه باشتە، و جزايانى ھەر ئىيىكى ل ئاخىرەتى سەرا كارى و بىيە نە چو تشتى دى.
- ئەگەر تە بقىيەت ھزرا خۆ د بابەتكىن گەنگ دا بكمى، و ھندهك ھزرين نوى ب دەست خۆ قە بىيىن، ھەرە جەھەكى ھندهك ديمەنەن سورشتى يىين خوشكۈك لىنى ھەبن، و خودى ل بىرا خۆ بىنەقە وداخوازا ھارىكارييىن ژى بکە، ھنگى دەرگەھەين گىرى دى ل بىر تە ۋەبن.. ئەفە كارەكىن جەرياندېيە.
- مزوقدى د ژىنا خۆ دا چ ئارمانج نەبن كارى بۆ بکەت، و زىيىن خۆ گۆرى بکەت، ھەرددەم دى ھەست ب بى بەھايىا خۆ كەت، ئەمرى تە ھزرا خۆ كەيىه كانى ئارمانجا تە چىيە؟

● بەلكى هندهك جاران مروقق بکەفتە دەراقەكى نەشىت خۆ كەشخە بکەت، چو گرفتارى د قىن چەندى دا نىنە، بەلىنى تىشتى دەقىت ئەو چو جاران دەستى زى بەرنەدەت ئەو ھەرددەم رحا خۆ كەشخە بکەت، و خەمىز ژ وان كەسان بخوت ئەۋىن ل دەور ورەخىن وي دىزىن.

● تىكەللىيما د گەل مروققان ب ھندهك شەرتىن دەسىيىشانكى باشتىرىن رېتكە مروقق شارەزايىنى پىن ب دەست خۆ بىخت، و فيرىي عەدەتىن باش بىت، ژ بەر ھندى د حەدىسى دا ھاتىيە: ئەو خودان باوەر ئىكەللىيما خەلکى بکەت و صەبرى ل سەر نەخۆشىيما وان بکەت چىتەرە ژ وي يىن تىكەللىيما وان نەكەت و صەبرى ل سەر نەخۆشىيما وان نەكەت.

● مروققى رەشىبىن بىت ھەمى گاقا لايىت كەيت ژ دىيمەنى دېيىت، گولەكا ب سترى نىشا بىدە ئەو دى بىزىت: ئەقە قەفتەكا سترىانە گولەكا د ناش دا ھەي، ئەلىنى مروقق گەشىبىن دېيىت: ئەقە گولەكە پىچەك سترى يىين ب رەخ ۋە ..

و تو چاوا دىيمەنى دېيىنى؟!

● گەشىبىنى ھىزەكاكى وەسا دەدەتە مروققى كۆ ئەو بىشىت بەرانبەر ژىنى و نەخۆشىيىن وى راودەستت، و كارەكى باش بکەت، و ئەگەر مروقق ھەمى د شىيانىن خۆ دا وەكى ئىك نەبن ژى، ئەو دشىن د گەشىبىنىيى دا وەكى ئىك بن، ئەگەر وان بقىت.

قىيىجا يىن گەشىبىن بە، دا ژيان د چاقىين تە دا جوانتر لىنى بىت.

● تىشتى ژ ھەمييىن نەخۆشتەر ل بەر مروققى ئەو دەمە يىن مروقق ل ھېقىيما تىشتەكى رادوھەستت، چونكى ئەم ھزر دكەين ئەم دەم يىن زەعىيە، ژ بەر كۆ ئەم فيرىي ھندى نەبووينە وي دەمى بۆ خۆ ئىستغلال بکەين، بۆ تىشتەكىن مفایىن مە يىن دنيايانى يان يىن ئاخرەتى تىيدا ھەي،

بۇ نموونە: دەمىن دەقىقەكىن تو دەمىن يېلىكىن تىشىتەكى تو داشىتى سەد جاران يان پىر بىتىشى: (الحمد لله)، ومرۆغ ئەگەر جارەكە بىتىنى فى زىرى بىكەت، تەرازىيا مرۆغى ياخىران تىزى دېت، وەكى د حەدىسىنى دا ھاتى، ۋېچىجا پا چاوايە ئەگەر مرۆغ وى سەد جاران بىتىشى؟

تە دېت چاوا تو داشىتى مفایىي بۇ خۆز وى دەمىن ئىزىدىنى، ئەگەر تە بېتىت؟!

● ھەر بلندىيەكى خەلاتەك پېقە دېتىت، ئەھوئى خۆ وەستىنت دا زانىنا خۆ زىدە بىكەت خەلاتىن وى ئەھو خەلکەن ھەوجەنلىكى دىن، وئەھو خەيران د گەمل خەلکى بىكەت خەلاتىن وى ئەھو خەلکەن ب باشى بەحسىن وى دكەت، وئەھو كارىن مەزن بىكەت خەلاتىن وى ئەھو ناف و دەنگىزلىكى دناف خەلکى دا دەمىن، وئەھو خەزمەتا خەلکى بىكەت، خەلاتىن وى ئەھو دەپتە مەزنلىقى وان، وھەچىيەن خۆ بەستىنت دا خودى ژ خۆ رازى بىكەت خەلاتىن وى ئەھو ئەف ھەمىيە ل دەنیا يېلىكى دەنگىزلىقى، و ل ئاخرەتىن خودى بەحەشتى دەدەتى.

ۋېچىجا كىشىرى كورتىرە و خەلاتىن وى مەزنترە ل وى ھەرە.

● نىزىكى مەزىتىن (سلبى) نەبە، ئەھوين كارى بۇ ھەندى دەمن (عەزىزەتىن) ل نك تە نەھىيلەن دەمىن كارى تە د چاقىن تە دا كىيم دكەن، و دېتىشى: ئەوا تە كىرى چۈنىنە.. و خۆ نىزىكى وان بىكە يېتىن كارى تە باش دەلسەنگىزلىقىن و تە پالددەن بۇ ھېشتى كاركىنى.

● ئەو ئاخىتنا (عاطفە) تىيدا نەبەت، و ژ ئەدەبىياتان ياخىلان ياخىلان بىللىكى گۆتنەكە دورىست بىت، و راستى تىيدا ھەبن، بەلىن ئەھو خۆل دلى نادەت، ۋېچىجا ئەگەر تە بېتىت گۆتنا تە خۆل دلى خەلکى بىدەت تو وى ژ ھەستەكە نازك و ب شىوه يەكى جوان دەربىتىخە.

● كىيم كەس ھەنە دشىن ئعترافى ب خەلەتىبيا خۆ بىكەن دەمىن خەلەت دىن، بەلىنى ھەمى كەس دشىن بەرەقانىيىنى ژ خەلەتىبيا خۆ بىكەن، و مروققى تىيگەھشتى ئەمۇ يىز زوى ئعترافى ب خەلەتىبيا خۆ بىكەن، و ب دورستىيىنى قانع بىت.

قىيحا ئەگەر تە بقىت ژ تىيگەھشتىيىان بى بەرەقانىيىنى ژ خەلەتىبيا خۆ نەكە، دەمىن ئەمۇ بۆ تە ئاشكەمرا دىن، و شەرمىنى ژ ئعترافا ب خەلەتىيىنى نەكە.

● گۈنگۈترىن سالۇخەتنى عەقلى رەوشەنبىر ئەمۇ دشىت بەرى خۆ بىدەتە ھەر ھزرەكا ھېبت، و سەرەددەرىيىنى د گەل بىكەت ئەگەر خۆ ئەمۇ يىز پىقانع نەبىت ژى.

● ھندەك مروقق ھەنە دان و ستاندىنى د گەل تە دكەن نە بۆ ھندى دا ئەمۇ بىگەھنە حقىيىنى، بەلكى ئارمانجا وان ئەمۇ بىيىزنى تە: ئەم زى تىستان دزانىن، يان زى بۆ ھندى دا بىيىزنى خەلەتكى: ئەم ھندەك تىستان دزانىن ئەفە نزانت..

قىيحا ئەگەر تە بقىت تو يىز سەركەفتى بى، دان و ستاندىنى د گەل چى رەنگى مروققان نەكە، چونكى ئەم دەمىن تە زەعى دكەن، و شىيانىن تە بىرالە دكەن، و دلى تە دئىيىشىن.

● ئەگەر ئەم چەند دزاندا بىين، و عەقلى مە چەند يىز زىدە زى بت، ھندەك تىشت ھەنە ئىيىكا ھند ژ مروققى چى دكەن كو (تەشۈش) بۆ وى چى بىت، و عەقلى وى ب دورستى كارى نەكەت، و كى ئەنانىيەتى و كو بەرى مروققى لىت بت ھەرددەم مەصلحەتا خۆ ياخىدا تايىھەت ب جە بىنت.

قىيحا ھشىيارى ۋان ھەردو دەردىئەن كۆزەك بە.

- زانینى پىينج رېتك بۆ هنه، يا ئىككى: مروقش باش خۆ بى دەنگ بکەت، يا دووئى: باش گوهدارىيى بکەت، يا سىيىن: باش پسيارى بکەت، يا چارى: باش ژبەر بکەت، يا پىنجى: وئى ل نك مروققىن وى بىيىش وبەلاف كەت!
- صووفىيىن ناقدار (ئەلسەھرى ئەلسەقطى) دېيىشت: من نەدىتىيىه تىشتكەن ھەبەت كارى مروققى پوچ بکەت، ودللى وى خراب بکەت، وزۇيتەر وى بىدەتە هيلاڭى، وختەما وى درېز بکەت، ودللى خەلکى زى رەش بکەت، ورېمەتىيىن وئىعجاپا ب خۆل نك وى پەيدا بکەت، پتر زەندى خۆ مروقش خۆ بکەتە بەحسىكىنا ژ عەيىيىن خەلکى.
- تو دشىيى ب مالى دەستى فەقىرى تىرى بکەي، وھەوجەيىا وى بقەتىنى، بەلى تونەشىيى ب مالى دلى وى تىرى بکەي، ئەگەر تە بېيىت دلى وى تىرى بکەي (ئەحساسى) ل نك وى پەيدا بکە كو ئەمۇ زى وەكى تەيىە، وئمۇ زى خودان كەرامەتە، ئەگەر تە ئەمۇ چەندە ئەمۇز كەفالەتىن دەدەمە تە كو تو تام بکەيە شەينىزىن خۆشىيىتەن دنيايى.
- مروققىن مەزن ئەعون يىتن نەھىيلەن خۆشىيىتەن دنيايىن يىتن ئەرزان بىنە ئاستەنگ د ناقبەرا وان وئارمانجى دا، خودى مەدھىيەن ھەندەك مروققان ب قىچىن دەمەن دەكەت دەمەن دېيىشت: (رجال لە تلمىزم تجارتە ولا بىع عن ذكر الله وإقام الصلاة وإيتاء الزكاة).
- ئەمۇ كەسى تەمۇفيقا وى بۆ ھەندى دا بىت كو ئەمۇ د گەل قورئانى بېزىت، بەختىرىشى و (شەقا) رېتكا خۆ بۆ زيانا وى نابىينت، ما تە گوھلى ئەبۈوييە دەمەن خودى دېيىتە پېغەمبەرەن خۆ سلات لى بن:- (ما أنزلنا عليك القرآن لتشقى).

قىيچا چاوا قورئان وشەقا دى پىيكتە كۆم بن ؟!

- د دنيايىن دا گەلهك جاران وەسا يا چىبۈوى مروقەكى كەفتى پاش بىن رابۇويەقە، ومرۆقەكى رابۇوي يېن كەفتى، وگەلهك جاران وەسا يا چىبۈوى مروقەكى سەركەفتى د هندەك كارىن خۆ دا يېن فاشل بۇوى، ومرۆقەكى فاشل د هندەك كارىن خۆ دا يېن سەركەفتى.. يا گىرنگ ئەوه مروق خەلەتىيَا خۆ نەئىختە ستوبىن خەلکى، وبيزىت: نە سوبىچىن من بۇو! هنگى، ئەو چو جاران ئەو خەلەتىيَا خۆ راست ناكەت.
- ئەگەر تە گۆتنەكا غەريپ ل جەھەكى دىت، وتو ترسىيات ژ بىرا تە بچت، بۇ خۆ د دەفتەرەكا تايىھەت دا بنقىسە، دا دەمىن تو ھەوجه دىبىيەنلىنى بىزقىرى، وبدەرى دىگۆت: علم نىچىرە ونىشىسىن قەيدا وتىيە.
- ئەگەر تو نەشىئى دلخوشىيىن ل نك خەلکى پەيدا كەمى، تو دشىيى رېيکا وئى نىشا وان بدەي.
- ئەگەر تە بقىت عەقلى تە رۆز بۇ رۆزى وەرارى بىكەت وزىدە بىت، و د جەـ دا نەمىنت حەتا ھشك دېت، رۆزانە بلا تە دەمەك بۇ خواندنا كىتىيان ھەبت، وئەگەر رۆزەك تو نەگەھشتى بخوبىنى، رۆزى او ئەو خواندنا ژ تە چووى (قىما) بکە.. ومرۆقى نساخ بت يان ل سەر سەفەرى بت، خودى (عوزرا) يا دايىن.
- ئېيك ژ ئارمانجىين ئىسلامىنى ژ قەدرگەرتىدا دەيىابان ئەوه مروق ئەترافى ب قەنجبىيا مروقى بەرانبەر بىكەت، وين بىن وژدان نەبت د گەل وى كەسى بىن قەنجبىيەك لىنى كرى.
- ئەم ئەو مروقىنى بەلايەك ب سەرى ھاتى، صەبرى بكىشە و خۆ ژ خودى نەكە، ھەر تىشەكىن ھەبت د دنيايىن دا بەدەل ۋەدبىت، بەلىنى تىشتنى قەت نەئىتە بەدەلەتكەرن ئەوه دەمىن تو خودى ژ خۆ دكەي.

● بهري خو بده حالى مه، دى بىنى گەلەك كارىن ھەنە ئەم دكەين نەز بەر كو مه باودرى پىن ھەيە، يان مفایىن مه تىيدا ھەيە، بەلكى ئەم وان كاران دكەين دا خەلک ژ مە رازى بت، ھەر چەندە ئەم ھەمى دزانىن كو رازىبۇونا خەلکى تىستەكە چو جاران ب دەست مروقى ناكەشت.

قىيىجا ئەگەر تە بقىيت دلخوش بىشى بلا ئارمانجا تە ئەم بىت خودى ژ تە رازى بىت.

● ئەگەر تە دىت ھەقلىنيبيا تە د گەل مروقەكى نە چو فايىدەي دگەھىنتە تە ونە دگەھىنتە وى، ھېدى ھېدى و ب رەنگەكى جوان ھەقلىنيبيا وى بەپىلە، ژ بەر كو تىستەكى ئەگەر جەن خۆ كر راكرنا وى دى يا ب زەممەت بت.

● ژېھەركەن وزېيرىكەن دو تىستىن ژىيەك جودا وھەقدىژن، وھەردو ل نك مروقى ھەنە، ويا غەربىپ ئەم بىت، ويا غەربىپ ئەم بىت، وھەردو بۆ مروقى دېنە نعمەت، ئەگەر مروقى نەشىبابا تىستى ژېھەركەن دەستەن، كارى وى ھەمى دا تىيىك چت، وچو فايىدە ژ ژىينا خۆ نەددىت، وئەگەر ئەم بىت نەشىبابا تىستى ژېير بىت، ديسا ژىينا وى دا تىيىك چت، وچو فايىدە ژىن نەددىت.

● ئەخلاقىنى باش ھەمى ل سەر چار ستوينان ۋادوھىستت: (صەبر) ئەمدا مروقى فىرى تەھەممول ونھەرم وھەلەمەمىيىن دكەت، و(عەفاف) ئەمدا مروقى دەھەمن پاقۇ دكەت ووى ژ كارىن بىيختىر دەدەتە پاش، و(شەجاعەت) ئەمدا بەرئ مروقى دەدەتە سەرېلەندييىن، ونھەھىلت ئەمدا ب كىيماسىيىن رازى بىت، و(عەدالەت) ئەمدا بەرئ وى دەدەتە ھەندى كو تەرازىيىا وى د گەل نەفسا وى و د گەل خەلکى ژى يا دورست بت، ومهىيلى نەكەت.

● پاشەرۆژا مروقى گەلەك جاران ب دەستىن ھەقالىن مروقى دئىيىتە نېسىين، چەند مروقى ھەنە دلى خۆ يىن بىرىيە باشىيەكى بەلىنى ھەقالىن وى ئەمۇ يىن زى سىست كرى ونەھىلايە بىكەت.

قىيىجا ھشىيارى ھەقالى خۆ بە، چونكى تو ب وى دئىيىه نىاسىين.

● كو تو مروقەكى ئېكىسەر ژ حالەكى قەگۈھىزىيە حالەكى دى كارەكى ب ساناھى نىنە، قىن چەندى دەم پىن دېيتىت و خىرەت و شىيانىن زىدە زى، قىيىجا بلا ئەف تىشتە ل بىرا تە بت دەمى تو بەرى خەلکى ژ وى تىشتى خەلەت و ھەر دىگەرى يىن ئەمە ل سەر مەزن بۇوىن.

● ھىنەك كەمس ھزر دەكەن باودەريبا ب رۆژا قىامەتىن مەعنა وى ئەمۇ مروقى دەستىن ژ دنیايىنى بشوت، وكارى بۆ ھەندى نەكەت كو ئەمۇ دنیايىن دا پېش بىكەفت، يان سەر بىكەفت. وئەمۇ ب خۆ وەسا نىنە، حەزىتكەن و كاركىنا بۆ دنیايىن ھنگى يا دورست نىنە دەمى ئەمۇ دېتە ئەگەرا پشتىانا شريعەتى خودى، يان كرنا زۆردارىيىن ل خەلکى، يان ھەر فانىدا ئەخلاقى باش.. وەكى دى، دنیا جەن چاندنا تۆقىيە بۆ ئاخىرەتى.

● بارا پتر ژ وان كەسان يىن سەعادەت ب دەست خۆ نەئىخستى ژ بەر ھەندىيە چونكى ئەمۇ يان دەمۇزىلەن و گوھى وان زىدە يىن لى سوباهى سەعادەتى ب دەست خۆ بىيىخن، يان زى دە ب خەمن ل سەر ھەندى كو وان دوھى سەعادەت ب دەست خۆ نەئىخست بۇو، قىيىجا د ئەنجام دا ئەقىر ئەمۇ سەعادەتى ژ دەست دەن!

● كو مروقىن ب مروھت بت مەعنا وى ئەمۇ مروقى ژ وان ئەخلاقىن باش بىورىنت يىن خەلک دنیاست، گۆتنە سوفىيانى كۈرىت عوېيىنە: تو قورئانى ھەمييىن دزانى، تە ل چ جەن دىتىيە قورئان بە حىسى مرووھتى

دكەت ؟ وى گۆت: د قىئ ئايەتنى دا: (خىد العفو وأمر بالعرف وأعرض عن الجاھلين) يەعنى: تو رەوشت وکريارىن چاك ژ مەۋەقان قەبۈيل بکە، نە كۆ تىشتنى زىدەي شىانا وان، وفەرمانى ب ھەر گۆتنەكا باش وکارەكى جوانى ھەبەت بکە، وپشت بده ھەۋەكىيە د گەمل نەزان وکىيم فامان.

● سوفىيانى كورى عوېيەينەي دگۆت: زانا نە ئەوه يېن باشىيىن وخرابىيىن بزانت، زانا ئەوه يېن باشىيىن بزانت وكارى پىن بکەت، وخرابىيىن بزانت و خۇزى بدهەتە پاش..

مەعنა: دېت كەسەك ھەبەت تىستان بزانت، بەلىنى عەقل نەبەت؛ چونكى عەقل ئەھىزىما مەزىنە يَا خۇدانى خۇ بەر ب وى تىشتنى قە پال ددەت يېن خىتارا وى تىيدا ھەبەت، ووئى ژ وى تىشتنى بدهەتە پاش يېن خرابىيىا وى تىيدا ھەبەت.

● خۆزگىتىانا بەرددەواام ب وان ژقانان قە يېتىن ھەقال ددانن بۆ كۆمبۈون و خوارن و شەقىيەتلىكىيەن بارا پىر ژ دەمىن مەۋەقى زەعىن دكەت، و دېتە ئاستەنگ د رېكىا مەۋەقى و پېشىكىيەتكەندا تىشتنى ب مەفا دا بۆ خۇ و بۇ جاقاڭى ژى، لەم داخوازا لىتېۋەرنى ژ نەچۈونا قان ژقانان گەلەك جاران باشتىرىن دەرمانە بۆ پاراستنا دەمىن مەۋەقى.

● پېھەرى ژ ھەممىيان دورستىر بۆ زانىندا مەزىنەيىا مەۋەقەكى ئەوه تو بەرئ خۇ بەدەيىن كانى ئەھ دەپەتە خۇ يان نە، پاشى كانى ئەھ د جەن خۇ دا مايە يان ژى دەم بۆ دەمى بۆ پېشىقە دېت.

● تىشتنى فەر بۆ ھەر ئېكى بېقىت ب سەركەفتەت، ئەھ دەھەن ئەھ زمانى دان و سەنادىنى ل نك خۇ پېش بېخت، و خۇ فيرى ئەدەبى خىلافتى بکەت، و ھەممى گاقا يېن وەسا نەبەت تو دى بېتى يېن ل مەيداندا شەر آ.

- دېيىشنىڭ زەمانىتىمىزدا دان وستاندىنىن وقانعىكىنەتىيە، وزەمانىتىنى خودان باوەرى ھەممى گاشا زەمانىتىمىزدا دان وستاندىنىيە، ما خودى فەرمانلىقى نەكىرىيە: (أدع إلى سبيل ربك بالحكمة والموعظة الحسنة).
- ئەگەر نەفسا تە بەرى تە دا گونەھىن بىرا وى ل خودى بىنەقە، ئەگەر لېقە نەبۇو بېرىشى: شەرمما تە د ناش خەلکى دا دى چت، ئەگەر لېقە نەبۇو.. بىزانە كۆ تو بىن ل سەر خەطەرەكە مەزن.
- ھەندەك كەمس ھەنە گەلەك خۆ ب خەلەتىيىتىن خۆ قە مۇژىل دەكەن، وزىدە خەمىن زى دخون، ھەر چەندە گرفتارىيا وان يَا سەرەكى نە د وان خەلەتىيىتىن دايىھە يېتىن ئەو كەفتىنى، بەلکى د نەرإابۇنا وان دايىھە ب وى كارى پېتىقى يېتى دەپىا ئەو پى راپىن.
- سنگ فەرەھى وصەبر و تەحەممەل نىشانا ھەندىيە كۆ مرۆڤى ئەخلاقەكى باش و كەسىنەيەكە رەسەن ھەيە، دېيىشنىڭ جارەكى زەلامەكى ھەۋىرەك د گەل ئەحنەفى كۈرى قەيسى كىر، و گۆتى: تو ئىكىن بېرىشى ئەز دى دەھان بېزىم، ئەحنەفى گۆتى: تو دەھان بېرىشى ئەز ئىكىن نابېزىم!
- جازايىت تە ل دويىش كارى تە دى ئىتەدان، ئىمام ئەحمد بېزىت: ئەگەر تە بقىت خودى وى تشتى بىدەتە تە يېتى تو حەز زى دەكەن، تو وى تشتى بىكە يېتى ئەو حەز زى دەكەت.
- مەزىتلىرىن عەيىبا مرۆڤى ئەو ب عەيىبا خۆ نەكەفت، و ئەمەن ب عەيىبا خۆ نەكەفت، ب باشىيىا خەلکى دى زى ناكەفت، و ئەمەن ب عەيىبا خۆ نەكەفت و ب باشىيىا خەلکى نەكەفت، چو جاران ئەو ھىزرا ھەندى ناكەت عەيىبا خۆ بەتىلت، يان باشىيىا خەلکى ل نك خۆ پەيدا بىكەت.

- ئەو مۇۋەقىتىن خۆل كارىن بچويك ونزم دكەنە خودان گەلەكىن، بەلىنى ئەمەن خۆل كارىن مەزن دكەنە خودان دكىيەن، قىيىجا ئەگەر تو خودان ھممەتەكى بلند بى خۆل كارىن مەزن بکە خودان.
- پىيار ژ مۇۋەقەكى عەقلدار ھاتەكىن: حالى كىش مۇۋەقان ژ يىن ھەمېيان خرابىتە؟ وى گۆت: ئەۋى باوهرى ب كەسى نەبىت، ژ بەر ھزرا وى ياخاب، وباوهرىيىا كەسى پىن نەئىت، ژ بەر كارى وى يىن خراب.
- خودان باوهرى دورست دەمى قەنجىيى د گەل ئېكى دكەت، شەرتى وى ئەو نابت ئەو چو جاران نەخۆشىيى ژ وى نەبىنت يىن ئەو قەنجىيى د گەل دكەت، جارەكى دەمى نەخۆشىيەك ژ وى كەسى گەھشتە ئەبۇو بەكىرى يىن وى قەنجى لىنى دكىر، ئەبۇو بەكىرى قەنجىيىا خۆرەن بىرى، ئىينا ئەف ئايىتە ھاتە خوارى: (ولىعفوا ولىصفحوا لا تجعون أن يغفر الله لكم) يەعنى: ھوين ل وان بىبورن، ما ھەوھ نەقىيت خودى ژى ل ھەوھ بىبورت؟ ھنگى ئەبۇو بەكىرى گۆت: بەلىنى ياخابىي.. دەبارە قەنجى ل وى مۇۋەقى كر.
- ھەر مۇۋەقەكى ھەبت ھندهك كىيماسىيىيەن وەسا ل نك ھەنە وە ل وى دكەن ئەو د ھەمى تىستان دا بى مۇۋەقى نەبىتە (قدووە) وەجەن چاقلىيەتكەننى پىغەمبەر - سلاپ لىنى بن- تى نەبىت، ئەو د ھەمى تىستان بى مۇۋەقى جەن چاقلىيەتكەننىيە.. (لقد كان لكم في رسول الله أسوة حسنة).
- ئەگەر تول نك مۇۋەقەكى وەسا ropyنىشتى خەم وکۇۋانان بارى وى گران كربىت، بىز وى بەحسىن سەركەفتىزىن خۆ نەكە، وچو ھززىن نمۇونەيىي ژى ل بەر وى ب پىز نەكە، قىيىجا بارى وى گرانتر لىنى بىت، بەلکى ياخاش بۇ تە ووى ئەھوھ تو دلەي وى بىدەي، وېمەرى وى بىدەيە كورتتىزىن پىك ئەو بشىت خەمەتىن خۆ پىن قەمەرەقىنەت.

● هندهك مرۆڤ ھەنە ب تىن لايى سلىلى ل نك خۇ ول نك خەملکى دىيىن، و ب ھېجەتا رەخنىيا ئاشاكەر و راستىكىنا خەلەتىييان كارى خۇ دكەنە بە حسڪىرنا ژ خەلەتىييان، و دياركىرنا كىيماسىييان.. وئمو ب خۇ ئەمۇ ب ۋىشى كارى خۇ خەلکى بىن ھېقى دكەن، و وەسا تىن دگەھىن كو كەسى باش نەمايىھ!

مرۆڤەتكىن گەشىبىن و (موتهفائل) بە، دا تاما زىيانى بىزانى!!

● دەمىن تە گوھ ل گۆتنەكى دېت، ئەگەر نەفسا تە ئەگەر يَا گرىدای نەبت ب زنجира (تەعەصصوب) اى بۆ كەسەكى يان بۆچۈونەكى، تو دى وئى گۆتنى ب دورستى ھلسەنگىينى، وئەگەر حەقى بىت دى وەرگرى كىن گۆت بىت كى نەگۆت بىت، بەلىنى ئەگەر زقۇرۇك تەعەصصوبى ل دۆر تە بىت ئەمۇ ناھىيلەت تىشتەكى تو وەرگرى ئەگەر نە د وئى پىتكى را بىت يَا تو تەعەصصوبى بۆ دكەھى..

قىيغا ھشىارى تەعەصصوبى بە، ئەمۇ ژ ھەر تىشتەكى پىتەر وە ل مرۆڤى دكەت ئەمۇ حەقىيىن قەبۈل نەكەت.

● دەمىن تو ھزرەكا خەلەت د مەسىلەكى دا ژ برايەكى خۇ دكەھى، حەتا زەنا تە نەوهەستىيەت، و تو د دەر حەقا وى دا نەكەقىيە دودلىيى، ئاشكەمرا د گەل باخقە، بەلكى بەرسقەكا وەسال نك وى ھەبت ئەمۇ گومانىين ل نك تە ھەمین قەرهقىنت، و دلى تە رەحەت بکەت.

● مرۆڤى راستگۆر دەلىسۆز ژى ھندهك جاران ب عەيىب و كىيماسىيىن خۇ ناھەسىيەت، حەتا نەكەفتە دەرافەكى تەنگ، وجەپاندەكا دژوار، ھنگى ژ نوي ئەمۇ ب كىيماسىيەت خۇ دەھەسىيەت، ژ بەر ۋى چەندى رېبازا خودى د مرۆشان دا ئەمۇ بۈويە ئەمۇ وان ب تەنگاۋى و نەخۆشىييان دەھەربىنەت، دا باشى و خرابى ژىتك ۋاشقىرت.

● ئەگەر تە بقىت دلىن خەلکى بۇ گۆتنا تە قەبىت، تە ئىمامىت دو تشت: وى ئاخفتنى بۇ وان بىئىرە يَا فايىدى وان تىيدا ھېبت، وگۆتنا خۆ درېش نەكە، وئەگەر ئىكى ب گوھدانى قەنجى ل تە كر، تو ب درېشىرىنى خرابىيىن د گەل نەكە.

● ئەگەر تە بقىت گۆتنا تە يَا كارتىكەر بىت، وى تشتى بىئىرە يى تۇ دكەى، ما شوعەيىب پىيغەمبەرى -سلاڻ لىنى بن- نەگۆتبۇو مللەتى خۆ: (وما أريد أن أخالفكم إلى ما أنهاكم عنه) يەعنى: من نهقيت ئەز وى تشتى بكم يى ئەز ھەوه ژى ددەمە پاش.

● ھندەك كەس گەلەك خۆ بىننەنگ دېيىن دەمىن دزانى زانا يىن دىنى د ھندەك مەسىھلىيەن علمى دا ب (خىلاف) دچن، ودبىرەن: ئەقان دىن ل بەر مە بەرزە كر، وعومەرى كورى عەبدۇلەمەزىزى دگوت: من پى خوش نىنە حىشترىيەن سۆر -كۆ ب بەھاترىن مالە- بىدەنە من، پېش ھندى ۋە كو صەحابىيىن موحەممەدى -سلاڻ لىنى بن- ب خىلاف چۈوين، چونكى ئەگەر ئەم ب گۆتنا كىن ژ وان بكمىن، ئەم دى ددورست بىن.

قىچا بىزانە ھەبۈونا پىر ژ رەئىيەكىن ل نك زانا يان رەحىمە بۇ ئۆممەتى، وساناھىكىرنەكە ل سەر وان.

● ھندى ژ تە بىت خۆ ھەوجەي كەسى نەكە، چونكى تو دى يى شىكەستى بى ل بەر وى يىن تو خۆ ھەوجە دكەيى، وئىمام عەلى دگۆتە كورى خۆ حوسەيىنى: كورى من، ئەگەر تو بىشىي د ناقبەرا تە وخدۇ دا چو خودان قەنجى نەبن، وە بکە.

● گەلەك كەس ھەنە ھەزى دكەن خۆشى ئەھوھ مەرۆقى مال و مەنصب وناڭ ودەنگ ھەبن، وئەم و ب خۆ و دسا نىنە.. مەزنترىن خۆشى ئەمۇھ مەرۆق ھەست بکەت كۆ ئەھو يىن وى تشتى دكەت يى دېقىت ئەھو بکەت.

- مروڙىنى عەقلدار ئەوە يىن كەيف ب وى دئىت يىن پەخنى لىن دگرت، و خەلەتىيىن وى ئاشكەرا دكەت، چونكى ئەو بۇ وى دبته هارىكار كو بەر ب تامامىيىن قە بېت، و خۇز كىيماسىييان بىدەتە پاش، و گوھىنى خۇ نادەتە وى يىن مەدھىيەن وى دكەت، چونكى ئەو وى بەر ب غورۇورى قە دبەت.
- ما نە تىشتكىن عەجييە ل قى زەمانى مە رېكىيەن گەھەشتەن و پەيوەندىيىن ژە هەر دەمەكىن دى پتر و ب ساناهىتەن، بەلىن د گەل ھندى ژى خەلکىن قى زەمانى ژە هەر دەمەكىن دى پتر گازىندى ژ دويىركەفتەن و نەمانا پەيوەندىيىا مروڙقاينىيىن دكەن؟

بۇ وۇڭ ڙنا

سەركەفتىلى دخوازت

❖ دەمىن تو كارى مالا خۆ دىكەي، بەلكى د مالى دا هىندەك كەس
ھېن، بەايىن كارى تە نەزانىن، ووھستيانا تە ب پەنگەكى ز ھەزى
نەھلسەنگىين، بەلكى ئەو دوهسا بن خۆ پەيچەك سوپاسىيىن زى بۇ تە
پېشىكىش نەكەن.. بەلىنى تو قىنى چەندى بۇ خۆ نەكە خەمم، وبلا ل بىرا تە
بىت كۆئەف كارى تو بۇ مالى دىكەي، ل ئاخىرەتى دى د تەرازىيا خىرەتىن
تە دا بىت.

❖ خودى هەر ئىيىكى ل دويىش ئىيەتا وى ددەتى، وئەۋى د دنیايىن دا
ئىيەتىن وى دباش بن، خودى ل دنیايىن و ئاخىرەتى خىرەتى و مرادا
وى حاسىل دىكەت، قىيىجا دەمىن تو كارى مال و عەيالى خۆ زى دىكەي تو
ئىيەتا خۆ صافى بىكە.

❖ كانى چاوا تو خەمىن ژ جوانىيىا كراسى خۆ و مالا خۆ دخوى، دېيىت
تو پىتر خەمىن ژ جوانىيىا ئەخلاقى خۆ زى بخوى، و كو سەرەددەرىيَا تە
د گەل خەلکى يى تازە بىت، فەرتەرە ژ ھندى كو خەملا تە يى ب سەرفە يى
تازە بىت.

❖ ھارىكارييىا عەيالى، ب تايىيەتى يى كچى، بۇ دەيىكى د مالى دا
ژ قەنجىيىا د گەل دەيىكتىيە يى خودى فەرمان پىن ل خودان باودران كرى،
و دەمىن تول مەطبەخى ھارىكارييىا دەيىكا خۆ دىكەي بلا ل بىرا تە بىت
ئەو تو يى واجبى شەرعى ب جە دئىنى، دا تو خودان خىر بى.

♥ ب گېنىشىنەكا ب تىنى تو دىشىي دلىن پىر ژ مىرۇف وەھەقالىن خۆل دۆر خۆ كۆم بکەي، و خوزىيا وى يا دورىشمى خۆ يى بەردەوام بکەتە گېنىشىن، و حەدىس دېبىزت: گېنىشىنا تە د پويى برايى تە دا خىيره.

♥ ژنا چاك دەمى خارابىيەكى دېبىت، ناگېنىت.. هەر وەسا گېنىشىنا خۆل جەھى وى يى نەدورست ژى نادانت!

♥ گەلهەك كەس كەنە د گەل ھەقالان دەھەكىرى و ب گېنىشىن، بەللى دەمى دېتىنە مال، و د گەل كەس و كارىن خۆ دەمىن، گېنىشىنى نانىاسىن، ئەقە نە نىشانى مەۋەقى خودان باوەرە، و نە نىشانى كەسى سەركەفتىيە زى.

♥ حەتا (مەلەل) نەكەفتە ژيانا تە، بەرگەپىيانى بکە كۆ ھندەك جاران رۆتىينى ژيانا خۆ يى رۆزانە بگوھورى، ويما ژ من قە ئىك ژ مفایيتن مەزنىتىن ھەيقا رەمەزانى ئەو رۆتىينى ژيانا مەۋەقى دشكىنت.

♥ ئەو ژنا كارى بۆ وەرار و پېشىقەبرىدا خۆ ژ لايى علمى و عەممەلى قە دكەت، ئەو بۆ دەور و بەرى خۆ بىنەجە دكەت كۆ ئەو ژنەكە بىزارە خودان داهىتىنە.

♥ سەركەفتىن ب جارەكاكا ب تىنى ب دەست مەۋەقى قە نائىيت، دېيتىت تو گەلهەك جاران خۆ بىنەجە، و تەھەممۇلا وەستىيانى بکەي، ويما بەرھەف بى كۆ ھندەك جاران -ب تايىيەتى ل دەسپىيەكى- بکەقى زى، بەللى يا گۈنگ ئەوە ل دەمى وەستىيان و كەفتىنى بىن ھېقى نەبى.

♥ بەرى دگۇتن: خەو خەوئى دكىشت.. و ئەھە خۆشىيا خۆ د خەوى ورخەتىيەن دا بىبىت، دېيتىت ل ھېقىيە ھندى نەبت كۆ ئەو د چو دەلىقەيىن ژيانى دا سەركەفتىنى ب دەست خۆ قە بىبىت.

♥ خەم و كۆقانان دەرمانەكى مەزىنى ھەى، بەلىنى مخابن گەلەك جاران ئەم بىرا خۆ لى نائىينىنەقە و ب كارنائىينىن ئەم ژى دوعاكىندا ژ خودىيە كۆئەم خەمىيەن مە قەرىدەقىنت.

♥ گوھدانا ستران و شعرىن خەمگىنېيىن، وبەرخۆدانا فلمىيەن ترازايدى دى ئېكا هند ژ تە چى كەن كۆ خەمەتىن تە زىتدەتە لى بىتن، وزىيان ل بەر تە رەشتەر لى بىت، قىيىجا ئەگەر تە بېقىت خەمەتىن تە قەرىدەقىن، خۆز وان تىشتىيەن مە گۆتى بەدە پاش.

♥ دى چەند تىشتەكى باش و ب مفا بت ئەگەر تو وە بىكەي ھەر تىشتەكى ل مالا تە ھەى بىرا تە ل خودىيىنەقە، مەزەلا تە.. كۆمپىيەرەتىرەت.. مۇبايلا تە.. هەتىد.

♥ ژىن دەمىي ژىينا خۆ تىرى دكەت ب گەشىبىنېيىن، وھزرا باش ژ خودايى خۆ دكەت، ترس و خەم خۆ ژ رېتكا وى فەددەن، و خودىيىت: ئەزىز ل دويىق وى ھزرى يَا عەبدى من ژ من دكەت.

♥ ھندهك ژىن ھەنە د بەر كارى خۆ يىن مالى ئا گوھدارىيىا ستران و مۆسىقى دكەن، و ھندهك ھەنە گوھدارىيىا قورئانى دكەن، و ئەم جەن دەنگى قورئانى ژى بىت مiliاكەت قەست دكەنلىقى، و ئەم جەن دەنگى ستران و مۆسىقى ژى بىت شەيتان دچنلىقى، قىيىجا تو حەز دكەي ھەقالييەن تە كى بن؟ مiliاكەت يان شەيتان؟!

♥ دەمىي مiliاكەت ل دۆر مەرۆقى كۆم دىن، مەرۆق ھەست ب رەحەتى و بىيىنفرەھى و دلخۆشىيىن دكەت، و دەمىي شەيتان ل دۆر مەرۆقى كۆم دىن، بىتىنا مەرۆقى تەنگ دېت، و رەفتارى وى د گەمل كەسىن دەور وبەر ژى نەخۆش دېت..

قىيىجا وان كاران بکە يېتىن مiliاكەت پىن ل نك تە ئاماادە دىن.

♥ وەستىيانا ب كارى مالى قە بلا بىرا شەموقا تە بۆ بەحەشتى زېدە بىكەت، مالا تە ل بەحەشتى چو وەستىيان ونەخۆشى تىيدا نىين، وەمە جارەكا تو ب كارى مالى قە وەستىيائى، دوغايان بۆ خۆز خودى بکە ئەمۇ وى جەرى ب رزقى تە بىكەت يىچ چو وەستىيان لىنى نەھەمى.

♥ ب كارئىنانا بىنىن خۆش بۆ مالى، كارتىكىرنەكە مەزن ل سەر دەورۇون ونەفسىيەتا خەلکى مالى ھەيە.. بەلىنى بارا پترۇ مە خەمىنى زقىنى چەندى ناخون.

♥ شاعرەكىن عەرەب دېيىشت:

لا خيل عندك تهدىها ولا مال

فليسعد النطق إن لم تسعذ الحال

(يەعنى: تە چو ھەسپ و مال نىين تو ب ديارى بىدىيە خەلکى، بلا ئاخفتنا تە يا دلخۆشكەر بىت، ئەگەر تو نەشىيى ب مال وحالى دلىنى خەلکى خۆش بىكەمى)

دئى چەند كارەكى باش بىت، ئەگەر ئەقە دورىشىنى تە يىچ بەردەواام بىت.

♥ مەزن دېيىش: قەنجىيىن بکە و ب ئاقانى دا بەردە.. چى جەرى تو بچىيىن بلا كارى تە بەلاقىكىندا قەنجىيىن بىت، و بلا بەرى تە ل ھندى نېبت كانى يىچ بەرانبەر بەھايىن قەنجىيىا تە دزانت يان نە، خودى جزايانى كارى تە دى دەت.

♥ ئەگەر خودى خىپرا كچەكىن قىيا دىن ھەقالەكاباش بۆ وى پەيدا كەت، بەرى وى بىدەتە باشىيىن ئەگەر يَا نەزان بىت، و بىرا وى ل خىپرى ئىنتەقە ئەگەر ژ بىر كر، و وى ژ رىتكىن خراب دەتە پاش ئەگەر جارەكىن ئەو ب نك ۋە چوو.

♥ چو جاران دوعايىن (ونفرىنى) ئى ب سىتى وەرنەگىرە، دېت دوعايىك ژ دەقى تە دەركەفت و خودى قەبۈل بىكەت، قىيىجا بىتە ئەگەرا خىرەكە مەزىن، و دېت نفرىنىكە تو ب چو قە وەرنەگىرى ژ دەقى تە دەركەفت و بىتە ئەگەرا بەلايەكە مەزىن.

♥ دېت ھندەك جاران تو عىيچىز بى يان كەريپىن تە ژ تىشتەكى قەبىن، قىيىجا تو نفرىنىكە ل خۆ يان ل عەيالەكى خۆ بىكەي، بەرى تو وى نفرىنىكە دېيت ل بىرا تە بت كول رۆزى دەمەك ھەيە ھەچى دوعا و نفرىنا مەرۆف دەكت ب جە دېيت، و تو چ دزانى بەلكى ئەو دەمى تە نفرىن تىدا كرى دەمى قەبۈلكرىنى بت، ھنگى گۆتنا تە دى چ بت؟

♥ ئەگەر خودى ل ھندەك دەمان عوزز دابتە تە كوتۇ ھندەك عىبادەتان (وەكى نقىزىئى و رۆزىيىن) نەكەي، مەمعنا وى ئەو نىنە تو خۆ ژ ھەمى پەنگىين عىبادەتى بەدەيە پاش.. تو دشىيى ب ئەزمانى خۆ زىكى خودى بىكەي يان دوعايىكە بىكەي، يان ئاخفتنا خىرى بىتىشى..

♥ ھندەك ژن ھەنە بەس دەمى دەكەفەنە د تەنگاقييىن دا خىرلان دەدن، و دەست ب كرنا عىبادەتى سوننەت دەكەن، و پىيغەمبەرەن مە سلافلەن بن دېيتىت: ل بەرفەھىيىن خودى بىناسە، ل تەنگاقييىن ئەو دى د ھەوارا تە ئىيت.

♥ دەمى تۈز ناقىبەرا ھەمى ھەقالىن خۆ ئىكىن بۆ قىيان و ھەقالىيىسا نىزىك ھەلبىزىرى، بىلا ل بىرا تە بت كوتۇ خودى دەمى بەحسى رۆزى قىامەتى دەكت، دېيتىت: (الأخلاء يومئىز بعضهم لبعض عدو إلا المتقيين) ھەزىكەر و خۆشتقىيىن نىزىك وى رۆزى بۆ ئىك دو دېتە دۆزىمن، ئەو تىن نەبن يىتن تەقوادار، قىيىجا ئەگەر تە بېيت خۆشتقىيىا تە يَا ئەقىق سوياھى نەبىتە دۆزىمن بۆ تە، بىلا ئەو يَا تەقوادار بت.

♥ ئەگەر تو ھزر بکەی ھندهك مرۆقىن بىن كىماسى ھەنە، يان ھندهك كەس ھەنە چو جاران خەلەت نابن، مەعنە وى ئەوه ھەر جار تو د پەيوهندىيەن خۇ يېتىن جڭاڭى دا ياخەلتى؛ چونكى تو ب دورستى تى ناگەھى.

♥ ھندهك ھەقال ھەنە د پەيوهندىيەن خۇ دا زىنە د (حەسسەن) وھزر دكەن كو دقىتىت ھەقالىتىن وان چو جاران خەلەت نابن، ئەگەر ھەقالەكاب ب ۋى ۋەنگى تە ھەبىت، بۆ وى بىھ ھارىكار كو ئەو ۋى سالۆخەتى ل نك خۇ نەھىيلت، و ب ۋەنگەكى دوبلو ماسى تى بگەھىنە كو كەسەك نىنە خەلەت نەبىت.

♥ ھندهك ھەقال ھەنە حەز دكەن بىنە پېيش، وئىكا ھند بکەن كو ھەقال ب گۆتنىيەن وان بکەنە كەنى، ئەف سالۆخەتە گەلەك جاران بەرى مەرقۇي دەدەتە گۆتنىيەن خەلەت وغەيىبەت ودرەۋى، ۋېنجا ھشىار بە، بلا ئارمانجا تە ئەو نەبىت كەنپىيا خەلکى بىنى.

♥ ھەستى سەڭكى مەعنە وى ئەو نىنە مەرقۇش سوچەتىيەن دارگاران بکەت، يان تۈرانە ويارپىان بۆ خۇ ب خەلکى بکەت!

♥ تو ئەي ئەوا درەوان دكەي، ئەگەر ھەقالا تە خۇل سەر درەوا تە بى دەنگ كر، يان ب تە كرە كەنى، مەعنە وى ئەو نىنە ئەو باودەر ژ گۆتنا تە دكەت، بەلى مەرقۇش نەشىت ھەمى گاشان بىن دەق ودەق بىت.

♥ پىوهركىنا بەھاراتان ب ئاخفتىن وەكى ھندهك دېيىزنى، ئەوه يَا شريعەت دېيىزتى: درەو! ئەقىن ژ بىر نەكە دەمىت تو دئاخى.

♥ ئەوا زوى خۇ سل دكەت، وگەلەك ياخەندا ب گازىندا بىت، ھوين دزانىن دويماھىپىا وى چىيە؟ دويماھىپى ئەو دى مىنت بىن ھەقال.

♥ هندهک کچ همنه سستیبین د هلبزارتنا ههقالیین خو دا دکمن، وئهقه کارهکن خله‌ته، چونکی گلهک جاران ههقال دبته ئهگمرا هندی مرؤوف باش بیت یان خراب بیت، سه‌رکه‌فوت یان تی بچت.

♥ ئهگهر ته بقیت دلی ته یی رحمت بت ژ ههقالان، بلا ئهزمانی ته بیی بهردای نهبت، وهمچی گۆتننا ته گوهه لی بت د در حهقا ههقالان دا تو نه‌قەگوھیزه.

♥ تشتی ژ ههميي عەجييتر ل نك هندهک كچان ئهود دى بىنى ئىك ژ وان ژ بەر ههقالەكا خو دا دلی وى نەميىنت دى كارهکن وەسا كەت یي خودى پى خوش نهبت.. وئەو دزانت مەسەلە هەمى چەند سالەكىن كورتن، وئەو دى ئىك دوھىلەن، وەمر ئىك دى ب رېكاكا خو دا چت!

♥ تشتەكىن گلهکن ب ساناھييە تو بزانى كانى كىز ژن يا ب رېك ويپىكە وكىز ييا بى سەروبەرە، بەرى خو بده مالا وى، ژۇرا وى ييا تاييەت، دى ۋى چەندى زانى.

♥ سەروبەرى مالى، ووى جەھى مرؤوف لى درۈيىت كارهکن مەزن ل سەر نەفس ودەروونى مرؤوفى ھەيە.. كابانييَا مالى دقىت ۋى تشتى ژ بىر نەكەت.

♥ ئەصل د ژنى دا ئەو د مالى دا بت، ودەركەفتىنا وى دقىت تشتەكىن (طارىء) ونه بنگەھى بت، خودى دبىزىتە ژىين موسلمان: (وقرن فى بىوتکن) يەعنى: ھوين د مالىيەن خو دا ropyىن، وژنكى سەركەفتى ئەو دا رەھتىيَا دلی خول مالا خو بىينت.

♥ حەتا تشت ژ دەست مرؤوفى دەرنەكەفت مەرۇف بەھايىن وى نزانت، گلهک ژن همنه دبىيڭىن: حەتا خويشىكا من شوی نەكىرى و ژ مال

دەرنەكەفتى من بەيىن وى نەزانى .. يان: حەتا دەيکا من نەمرى من قەدرى وى نەزانى! قىيىجا مادەم مەسىلە يا ب قى رېنگىيە بلا شەيتان ئىكىا هند ژ تە چى نەكەت سەرا تشتەكى بى بەدا دلى وان ژ خۆ بەيىلى.

♥ راستە فلان هەقالا تە يا سارە د پەيوەندىيىتەن خۆ دا د گەل هەقالان بەلنى ئەگەر تە ژى وەكى وى كە فەرقا تە ووئى دى چ بت؟ مەۋەكىن (حەكىم) د گۆتنا خۆ دا دگۆت: ئەگەر من خرابى كە و تە ب خرابى بەرسىشا من دا، فەرقا من و تە دى چ بت؟!

♥ هندەك كەسىن ھەي دەمى خەلەتىيەكى دكەن، و تو وان ل قى چەندى ئاگەهدار دكەي، دېيىشىن: مانى خەلک ھەمى وە دكەن! بەلا قبۇونا كارەكى د جىاكى دا، مەعنە وى ئەو نىنە دورستە ئەو تشت بىتەكىن، خودى دېيىشىت: (وما اڭىز الناس ولو حرصت بمؤمنين) پەتىپا خەلکى خۆ ئەگەر تول سەر وى چەندى بىن حەربىص ژى بى باوەرىيى نائىن.

♥ (موجاملا) د گەل هەقالان هندەك جاران دەردەكى كۈزەكە، ئەگەر هەفالەكا تە كارەكى نە بىن شەرعى كە، موجامەلى د گەل نەكە و بېيىشى: ئەف كارە بىن دورست نىنە، دا ئەو ھزر نەكەت تو يا رازىسى ل سەر وى كارى ئەو دكەت.

♥ بازار ئەمو جەهە بىن شەيتان ئالايىن خۆلىن دچىلىت، و ل قى جەى پەت جاران شەيتان ب رېتكا ژىنى داقيقىن خۆ قەددەت، قىيىجا ئەگەر مەجبۇورى نەبت نەچە بازارى، ئەگەر تە بقىت نەبىيە ئەمو داش يا شەيتان نىتچىرى پى دكەت.

♥ ئەو ژنا خۆشىيىا دلى خۆل بازارى پەت بىينت، دقىتەت ھشىيارى خۆ بت، چونكى د حەدىسىن دا ھاتىيە كە جەن ژ ھەمېيىن پەت خودى نەقىت بازارە.

♥ بەرى تو دەركەقىيە بازارى پسىارى ژ خۆ بىكە: ئەرى بۆچى ئەزدى
چەمە بازارى؟

♥ ئەو (حىجابى) ھندەك ژنپىن دىندار بۆ بازارى دكەنە بەر خۆ
ھەوجەبى ب ھندى ھەيدە ئەمو (حىجابەكتى) دى د سەردا بکەنە بەر خۆ،
چونكى ئەو جلکى ئەو ھزر دكەت (حىجابە)، ژ بەر رېنگ ونەخش
ونىگارىن ژ جلکى دى پتر بەرى خەلکى ب نك خۆ ۋە دكىشتى!

♥ خودى لەعنەت ل وى ژىنى كرييە ياخۆ وەكى زەلامانلى دكەت،
ب جلکى خۆ يان ب حەرەكە وسەروبەرى خۆ ۋە.. ولەعنەت ل وى
زەلامى ژى كرييە يىخۆ وەكى ژىنىلى دكەت..

♥ ئەو ژنا دەمى شۇي دكەت، بارى زەلامى زىتىدە گران دكەت، بۆ
ھندى دا مەدھىن خۆ د ناف ھەۋالان دا بکەت، بلا وى ھەدىسى ل بىرا
خۆ بىنت ئەوا تىيدا ھاتى: (ژنا ژ ھەمييان ب بەرەكەتتىر ئەوه يَا
مەصرەفى وى كىمتر بت).. قىجا ئىك ژ دووان بۆ خۆ ھلېزىرە:
مەدھىن چەند رۆزەكان، يان بەرەكەتا عەمرى ھەميىي!

♥ باشتىرين دەمىن غەبىيەتى ل نك ئەو دەمە يىخۆ ژ سەرەدانەكتى
يان ژ ھلکەفتەكتى دزفەتە مال، ھەر وەكى ئەو چۈوبۇو دا بىزقىت بارى
خۆ بىن گونەھان گرانترلى بکەت.

♥ گەلەك جاران ئەگەر د پشت ھېبۈنە گرفتارىيىان د مالى دا، كرنا
ژن و مىران يان ئىك ژ وان بۆ گونەھەكتىيە، بەلى ئەۋە ژ وان ئەگەرانە
يىن ئەو بىرا خۆ لى نائىنەقە.

♥ ئەو ژنا ژ زەلامىن خۆ دخوازت قەنجىيىا دىيىكا خۆ ژ بىر بکەت،
ب چ ھېيجهتا ھېبت، بلا ل ھېقىيىا ھندى بىت كورۇزەكتى بويىكا وى ۋى
دەينى لى بىزقىنەقە.

♥ ئەگەر تە بقىت ھېيەتا مالبابا تە د چاقىن زەلامىن تە دا كىم نىبىت، و مرۆڤىن تە د چاقىن وى دا نەشكىن، ھەر (موشكىلەكىا) وان ھەبت بۇ وى نەبىرە، ب ھىجەتا ھندى كو ھوين د گەل ئىك د (صەرىخن)! ♥

♥ و ھەر (موشكىلەكىا) د مالا تە ژى دا ھەبت بۇ مالبابا خۆ نەقەگۈھىزە، ب تايىبەتى ئەگەر تو بزانى چارەسەرييما وى موشكىلىنى ب وان ۋە نائىت.

♥ ژنا سەركەفتى ئەوه يا بشىت ب ئەزمانى خۆش و نەرمىيىن وى كارى ب زەلامىن خۆ بىدەتە كرن يىن ب زېرى و دژوارىيىن ئەو قەت و قەت نەكەت.

پېنجىڭ شىرىھتىن پەرروەردەيىڭ

بۇ سەرکەفتىيان

ڈ زانايىڭ مەزن (ابن الجوزى)^(١)

◇ كەفتىنا گونھەنى ل سەر دلى، وەكى فەتنا رۇينى (دوھنى) يە ل سەر جلکى، ئەگەر تو لەزى د شويشتىنا وى دا نەكەمى، ئەمۇ دى ۋەدەت وگەلەك جەھىن دى ژى ل دۆر و رەخىن خۆ پىس كەت..

◇ دىنارا زىپىرى حەتا ڈەزى هەندى لى ھاتى كۆنەتىنەن بىتىنەن، ل سەر ئاگرى ھاتە سۆزىرىن، دا تىشتنى گلىيىش ودەغەل بىتەنەمى خۆ ژى بەرەدەت، پاشى ھاتىيە بېرىن و پەرتپەتكەرن، وسکەكە لى ھاتىدا.. پېستى قىنەمىيىن، ڈەزى ئەمۇ د بازارى دا ب قەدر كەفت وبوو خودان بەها.

◇ دەمىن تو دەدىيە رېتىكى، ئەگەر كراسىن تە ما ب بىزماრەكىن قە، تو دى پاشدا زقىرى دا كراسىن خۆ ژى قەكەمى.. ئەرى بۆچى دەمىن دلى تە دەمىنە ب بىزمارا گونھەنى قە، تو پىيگاكەكىن پاشدا نازقىرى دا ب تەوبىنى دلى خۆ ژى قەكەمى؟ خۇزى تە ھەندى خەمم ڈەنلى خۆ خواربا ھەندى تو ڈەنليا خۆ دخۆي!

◇ دەمىن ئاقىن دەكەنە مەشغۇلىتى (چراي)، پاشى زىيىتىن پېيدا دەمن، زەيت ب سەر ئاقىن دەكەشت، ئاڭ دېيىشت: كانى ئەدەب تۈرەيى تە، دارا تە ب من دئىيىتە ئاڭدان، بۆچى تو خۆ ب سەر من دئىيىخى؟ زەيت

(١) ڈەنلى خۆ دخۆي (فرحان العطار).

لہگہ رتہ بفیٹ

دبيژت: د رویاران دا تو ب سانا هی دده يه رې، بهلى من صهبرا ل سهر نه خوشیبا گشا شتنی کر حهتا ئهز هو لى هاتیم، و ب صهبری بهاین مرؤوفی بلند دبت، ئاف دبیژت: بهلى ژ بیر نه کمن، ئمز ئه صلم! زهیت دبیژت: خۆ ستاره که باشتره، ئه گهر تو ب چرای بکه قى چرا دئ قەمەرت!

زهلامه ک هاته نک بابی عملی یعنی دهقاناق، گوتی: پیکه کا دریث من یا پرا حمتأ نهز هاتیمه نک ته، وی گوت: ((نهف کاره نه ب پریتا ریتکین دریثه، گافه کنی خوژ نهفسا خوژ دویر بکه، دی بمر ب مرادی فه چی!)) نهگمر نهفسا ته بزانت تو یعنی مجدى د تهنگترین دهراشقی دا دی د گمل ته بت، بهلئی نهود دزانت تو یعنی سستی لمو دهمنی ته زئی خواستی خوژ ب دهست ته قه بمردخت گوهداریبا ته نهک.

◇ دلني ته صافي يي هاتيبيه چيڪرن، بهلى ته ب کرنا گونههان ئهو
يي شيلى كرى، دهمى تو دمینىيە ب تنى هزرا خود ئەگەرا شىليلبۇونا
ووي دا بېكە، دى زوي ب سەرھلىي، ما توڭ ياقۇشىيە، خەرىپ نەبۈسى؟

◇ موحه ممهدی کوری واسعی - خودی زی رازی بت- دگوت: ئەگەر
ھوین زەلامەکى ل بەھەشتى بىبىن دكەتە گرى، ما ھوين زى عەجىبگرتى
ئىتابن؟ گۆتن: بەللى، وى گۆت: يا عەجىبتر ئەوه مەرۋە ل دنيايىن بكەتە
كەنى، وئەن نزانت كانى دى گەھتە چ دويماھىيى.

❖ مرۆڤەکى دەولەمەند ھەبۇو، گەلەك شوکرا خودى دىرى، پىشتى دەم ل سەر درېت بۇوى، بەطرانىيىن گرت، خودى نەما ل بىرى، و د گەمل ھەندى زى حالىنى وى وەكى خۆ ما ونەھاتە گۇھارتن، ئىنا وى گۆت: يارەببى، طاعمەتى من بۆ تەھاتە گۇھارتن، ونعمەتا تەل سەر من نەھاتە

گۆھارتن، ھنگى دەنگەك ھاتى: رۆزىن وصالى حورمەتا خۆل نك مە
ھەيە، تە ئەو زېيرىكىن، بەلىنى مە زېير نەكىنى!

﴿ مرۆقى نەزان ل سەر نېينىن خۆ بىشىراستكىنى دىنقت، لەو گەلەك
خەونان ب ھىقىيىتىن خۆ ۋە دىبىت، و مرۆقى زانا ل سەر نېينىن ترسى
دىنقت، لەو زىرەقانى ھشىياركىنى ھەرددەم وى ھشىيار دىكەت.. ھەچىيى
راما نا ھەبۈنى بىزانت دى ب سەرفەرازىيا ۋەزگاربۇونى ھەسىيەت. ﴾

﴿ حەفت كەس ھەنە خودى وان دىدەتە بەر سىبىھرا خۆ، ئىك ژ وان ئەو
زەلامە يىت ژنەكە خودان مەنصب وجوانى وى ب نك خۆ ۋە داخواز
بىكەت، ئەو بىزىتى: ئەز ژ خودى دىرسىم، ئەي ئەو كەسى د داخواز
پىرەزىنەكى چۈويە سەر كىقكى، ھشىyar بە، ئەو يا رەشە، بەلىنى تو باش
نابىنى.. ئەوى كارى وى ھەما ئەو بىت بەس تىشتى فەنا دىت كۆم
بىكەت، فەرقا وى ومىش و مۆران نىنە. ﴾

﴿ ئەي طەيرىن دلى! حەتا كەنگى ھوين دى گرتىيىتىن گىفتكى بىن؟
ب ھىزا عەزىزەتىن رېكەها گىتنى بشكىتىن، و دەركەفەنە مەيدان پىرۆز،
سپىدى ب بەرچىللىكىن قالا ژ ھەوايىن نەفسى دەركەفن، ئېشار تىرى
ژ ھىدايەتى دى زېرنەفە. ﴾

﴿ ھەچى والىيىن بېقىت قەدرى خۆل نك سولطانى بىزانت، بلا بەرى
خۆ بىدەتى كانى ئەو دى چ كارى ئېختە دەستى. ﴾

﴿ ل وى شەقا بەرى شەپى ئۆوحودى بىتەكىن، صەھابىيەكى دواعايىك
بۆ خۆ ژ خودى كەنگەت: يا رەببى، سوباهى دوزىمنەكى ل سەر من زال
بىكە كەنگەت، دەنەنەكەن دەنەنەكەن، دەنەنەكەن دەنەنەكەن
تە ئەز بىزىم: يا رەببى، دېتكە تە دا ئەقە هاتە سەرى من! بىرایىن من،
دەمىن مەرۆق ئەندامىتىن لەشى خۆب كىندا كارى ۋە دەھستىت، مەعنە

وى ئەوه مروققى باودرييەكى زىدە ب وى كرى يە هەوا ئەمو دى وەرگرت.. وەھمەن مروقق ل مەيدانا جىهادى رحا خۆ پېشىكىش دكەت، ئەمۇ نىشانى ھندىيە كۆ باودرييَا مروققى يە گەھشتىيە كەمالى، وئەگەر كەيغا مروققى ب ئەگەرلىن تەلۋاندىنى ھات، مەعنە وى ئەوه ۋىيانەكە تمام وى يَا ھەمى.

◇ دەركەفتىنال سەرەت سەحاران قويتى رەحىيە.

◇ فوضاللهيىن كورى صەيفى گەلەك دكە گرى، جارەكىن زەلامەك ھاتە نك ووئى دكە گرى، ئىنا پسيارا ژنكا وى كر: ئەھى خېرە؟ وى گۈزت: ئەھى يىت دېيىت: من سەفەرەكە دویر يە ل بەر وچۇ زاد د گەمل من نىيە.

◇ وان كاغەز بۆ ئىك ودو دەنارتەن وەعظ وشىرەت تىدا ل ئىك ودو دكەن، دا ھارىكارىيَا ئىك ودو ل سەر ھشىيارىيى بىكەن، وەكى زېرەقانىين شەشقىن دەمى ئىك ژ وان گازى ھەقالى خۆ دكەت: نىستى رابە سەرەت سەحارىيە.

◇ بەھايىن ھەر ئىكى ل دويىش ھممەتا وييە، وەندى ھممەتا تە بلندتر بىت بەھايىن تە دى پىر بىت.

◇ ما نە تىشىتەكى عەجىبە ھندەك مروقق تىزىييان ھل دگرن، دا خېرىن خۆ پى بەرڭىزىن، وئەگەر وان ئەو ھلگىرتىبان دا گونەھىن خۆ پى بەرڭىزىن بۆ وان چېيتىر بۇو.. ئەمە ئەو كەسىن تارىيىن ھەلبىزىت ما نە شەرمە ھممەتا مىيىشى ژ يَا تە پىر بىت، دەمى ژۇر تارى دېت ئەو دەردكەفتە بەر پۇنەھىيى..

◇ ئەگەر تو وى (دنياينى) ب حەلالى كۆم بکەي ئەو دى دىنى تە شىيلى كەت، ۋىچىجا پا چاوا يە ئەگەر ئەو ب حەرمى بىتە كۆمكىن؟!

◇ تە دېيتىت بىگەھىيە بلندىيىن بىى ب سەر پەيىسىكا خۆوەستاندىنى بىكەقى، ئەرى ما بى تۆقچاندىن دورىن دئىتەكىن؟ يۈوسفى ئەگەر ل سەر نەگۇتبا: (رب السجن أحب إلی..) دويماھىيىن خەلاتنى (وكذلک مكنا لي يوسف في الأرض) ب دەست قە نەدھات.

◇ كەقىرى هەوايىن نەفسى ئەگەر دەرى كانييىا ھشىيارىيى ل تە گرت، وتو نەشىيائى وى كەقىرى قەلدەي، دېن قە بىكولە، بەلكى ئاش رېكاكا خۆ بىيىنت.

◇ بەس ئەوى تامكىرى دزانت.. گاۋەكاكا وى خۆشىيىن ئەوا مەرۆڤ ژ راپۇونا ل شەقى بۆ كرنا عىبادەتى دېيىنت، ئەگەر تو بىدەيە ب عەمرى نۇوھى د گەل زەنگىنېيىا قارۇونى، تو دى بى خۇسارەت بى!

◇ مشكەكى حىيشترەك دىت لى عاشق بۇو، ھەۋساري وى گرت وكىيىشا حەتا بىرىيە بەر دەرى مالا خۆ. حىيشتر ما پاشى زمانحالى وى گۆت: يان بلا مالا تە بابهەتى خۆشتقىيىن تە بت، يان خۆشتقىيىهەكى بابهەتى مالا خۆ بۆ خۆ بىگە.. ئەمى ئەمۇن د نېتىشى دا ب لەشىن خۆ بەرانبىر خودايىن خۆ رادوھەستت، ودىلى وى نە بى ئامادە، ئىشارةتەكى بۆ خۆز سەرھاتىيىا حىيشترى بىگە: يان نېتىشەكالا لائىق بۆ خودايىن خۆ بىكە، يان خودايىكى لائىق بۆ نېتىشە خۆ بۆ خۆ بىيىنه!!

◇ خىر ئەگەر چەند يا بچوپىك ژى بت بلا د چاقىين تە دا يا كېم نەبت، ئەم وەرىسىنى حىيشتر پى دئىتە خندقاندىن ژ داۋىن زراف دئىتە چىيىكىن.

◇ فلان كەس! تو پالەيىي وكارەكى ب ھېقىيىا تە قە، چى گاشا كارى تە ب دويماھى هات ژ نوى رەھەت روينە خوارى.

◇ ئەوئى ئىش كەفتىيىه پىيان گەھشتىنا وى بۇ قويناغى يى ب ساناهى نابات، بەلىن ئەوئى گەھشتىن بۇ خۆ كېتە ئارمانچەمە دى گەھت.. ما تو نابىنى دارقەسپا بەزىن بلند ل سەرى شىلەكە بچوپىكە.

◇ ئەى مەرۆف تو ژ حەبىسىكىن بۇ حەبىسىكى دى دئىيە ۋە گوھاستن، حەبىسا ئىكىنچى پشتا باپتىيە، يا دووئى زكى دەيكىيە، يا سىيىن قماتكە، يا چارى مەكتەبە، يا پىتنىجى كەدا بۇ عەيالىيە، يا شەشى مرنە، يا حەفتىن قەبرە، وئەگەر تو كەفتىيىه يىا ھەشتى.. نەخۆشىيىن وان ھەمى حەبسان دى زېرىكەي، خودى مە بپارىزت!

◇ ئەگەر تە بقىت تو بەردەوام يىن بەردايى بى، تو بكمەيفا خۆ خۆ بېيىخە حەبىسا تەقوایىن، وگوھدارىيَا نەفسا خۆ نەكە د ھەر تىشىتكىن وى بقىت دا؛ ژ بەر كۈئەم بەردەواما د ئاڭرى دا ھەلبىزىرت، حەتا كەنگى دى مىنى عەقلەن خۆ د ھەپىيا ھەوايىن نەفسى دا گىرىدەي؟

◇ دەمەكىن كىيم ھودھود ژ بەر چاقىين سولەيمانى دويركەفت، سولەيمانى گەفلىنى كىن، ئەى ئەوئى زىيىن خۆ ھەمييىن ژ بەر چاقىين مە دويركەفتى، ما تو ناترسى ئەم ل تە ب غەزەب بېيىن؟ مۇوساى د رېتكا ھەقالىنىيىدا خضرى دا سىن جاران بى ئەمرىيَا وى كر، وى بەندكىن ھەقالىنىيىن د ناقبەرا خۆ ووى دا بېرى، ئەى ئەوئى ھەر دەم بى ئەمرىيَا مە كرى، ما تو ناترسى ئەم ژى بەندكى د ناقبەرا خۆ و تە دا بېرىن؟

◇ ئەوئى ل ھەوايىن نەفسى سوبار بىت، ئەم دى وى ھاشىزىت، وېيىن تەقوایىن ب كار بىنت دى پىن ب قۇودەت كەفت.

◇ ئەگەر دلىنى تە چوو كرنا خىتەكىن لەزى بکە بەرى دلىنى تە ژىن سار بىت، وئەگەر دلىنى تە چوو كرنا خرابىيەكىن لەزى نەكە بەلكى دلىنى تە ژىن

سار بىت، وتو نەفسا خۆ تۆرە بىدە بەرى ھەقالىنیيا مەلکان بىكە، چونكى ئەخلاقە پەيىسىكا بلنىيى.

◇ ئەم ئەم كەسى پېيىن خۆ ب قەيدا ئاستەنگان گرى ددەت، ئەگەر چوپچى ئەزىزلىكىنى دا كريا قۇوناغىيەن درېز نەدېرىن.

◇ مەرقەكى دەپ دفرۆتن، پىرنەكا دارى ئابنوسى د بن دەپى وى قە بۇو، زى هاتە كېپىن، جارەكى ئەم چوو كۆچكَا شاهى، دىت ئەم دار يى ب كورسىكَا شاهى قە، ئىنا وى مەرقۇشى ب عەجىبى قە گۆت: چاوا ئەف دارە گەھشتىيە ۋى پېتكىن ودەمى ئەول دكانا من من چو پويىتە پى نەدەركە، زمانحالى دارى گۆت: من گەلەك صەبر ل سەر درېتىن بىرى وپېنە مشارى كەرتا ئەم گەھشتىيە ۋى جەمى.

◇ ھشىيارى گۈنەھىن بە، چونكى گۈنەھ بۇو بابى تە ژ بەھەشتى دەرىخستى پاشتى بۇ قەدرگەرن مiliاكەت ھەمى بۇ چووبىنە سوجدى، و بەھەشت بۇ وى بۇويە جەمئى ئاڭنجىبۈونى.. وتارىيە ژ ھەمېيىن نەخۆشتەر ئەمە يى بەرى وى رېۋانەھى ھەمە، و دوپرەكەفتتا ژ ھەمېيىن نەخۆشتەر ئەمە گەھشتىن بەرى وى ھەمە، و عەزابا ئەقىندارى يى ژ ھەمېيىن نەخۆشتەر ئەمە دەمى ئەول نىك خۆشتىيە خۆ بىرا خۆل وى دەمى دئىنتە قە گاشا ئەمە ژ خۆشتىي دویر دەھقت، ھاتىيە گەرن، دەمى ئەم ژى دویر كەفتى پېيىن وى ھارى نەدەركە.. يى عەجىب ئەمە چاوا وى گاۋىن خۆ ھافىتىن.

◇ دنیا بازارەكە قەرەبالغا شەھەوتانلى بىلدە دېت، ۋېجا ئەگەر تە گۆھى دايىچى، تو نەشىيى گۆھى خۆ بىدەيدە وەعىظى.

◇ گاشا تو بى ئەمېيىا ئىكى بىكە دى بۇ تە نەخۆش بىت دەمى تو وى دېنى، ئەگەر خۆ تو بىزانى وى تو بىن عەفيكىرى ژى.. وەمما ئەگەر گۈنەھى ئەف نەخۆشىيە ب تىن تىدا ھەبت بەسە!

◇ ئەگەر كراسى تە يىن پەش بىت، تو ناترسى دەمىن نوقطەيەكى رەش قىن دكەفت.. ودل دەمىن ب كرنا گونەھان قېرىشى بىو ئىيدى خودان د خەما كرنا گونەھى نابت، بلا تە دلەكى پاقۇز ھەبت دا ترسا ژ قېرىشىنى ل نك تە بىيىنت.

◇ ئەو مەرۆقى پەرسىيف لىنى بىت چو فايىدى وى ناكەت شويشا مسىكى د دەستى خۆ دا ھلگرت، وئەو زانىيەن كارى ب زانىنا خۆ نەكەت زانىنا وى چو فايىدەي ناگەھىنتى، ئەگەر تە بقىت ب سەر خەلکى بکەقى زانىنى ب دەست خۆ بىيىخە وكارى ب وى زانىنى بکە يَا تە ب دەست خۆ ئىيىختى.

◇ دارى زەيتۈونى نە وەكى دارى مىيىكىتىيە، گافا ب ئاگىرى دئىيىتە سوتىن دوكىلىنى ژ خۆ نادەت، مەرۆقى زانا ژى نە وەكى نەزانىيە، گافا ب ئاگىرى تەنگاۋىيەكىنەت سوتىن صەبرى دكىشت چونكى ئەو دزانت پاشتى ھەر تەنگاۋىيەكى بەرفەھىيەك ھەيە.

◇ چەند كارى تە يىن عەجىبىي!! وى چو مننەت ب تە نىنە ژى وئەمۇ خۆ ل بەر تە شىرىن دكەت، وتو بىيىسى وى ناقەتىنى تو خۆل بەر وى رەش دكەي، دەمىن تو خۆپاش قە دبەي ئەمۇ تە نىزىكى خۆ دكەت، وئەگەر تە خۆ سىت كر ئەو گازندى ژ تە دكەت، وى چو چىڭىرى ب سەر تە نەئىخىستىنە، وتو ھەر تىشىتەكى ھەي ب سەر وى دئىخى، سەرى خۆ ب پەشىمانى ۋە بچەمىنە سوباهى دەمىن تو دئىيە نك وى تە چو بەرسەف بۆ قىن چەندى نابن.

م گازندەك درېڭىز ھەي سوباهى

تو دى بىيى دەما تىيى بەر حسابىنى

◇ ئەگەر تە بقىيەت زانىنى ب دەست خۇقە بىنى، دقىيەت خەموىن
ز چاھىن خۇقەرەقىنى، ما تو نابىنى پشتى خۇنقاوەكىدا د بىنى دەرىياينى
دا مەرۆف دشىيت دور و مرارىييان ب دەست خۇقە بىنت، وئەگەر ئەمۇ
ب ساناھى ب دەست كەفتىبان تاجىن مەلکان پىن نەدھاتنە نەخشاندىن.

◇ ئىن سىيرىن دەمىن د ناش خەلکى دا سووجەت دىكىن و دكىرە كەنى،
و گاۋا دما ب تىن پتربىيا شەقى دكە گرى.. و سوفىيانى دگۆتە ھەقاللىتىن
خۇ: چ شۆلەكە كەرتىتە هوين دكەن، دەمىن خەلک ھەمۇ دېيىت هوين
نېيىرلان دكەن، و دەمىن خەلک ھەمۇ نەبىنت هوين دېنچن!

وەى بۇ مەرۆقىيەن رىيمەتىن دكەن ل وى رۆزى يَا خودى د دەر حەقى دا
دېيىرەت: (وحصل ما فى الصدور) ئەمۇ تىشتى د سنگان دا قەمىشارتى
دئىنە دەرىيەخستن، و مەخسىد پىن ئىنيەتن.

◇ بېنەنا گولەكە نىلۇفەرەن چوو مىشەكە هنگەقىنى، كەيفا وى گەلەك
پىن ھات، چو دادا سەر بەلگى وى، گاۋا بۇويە شەف گولى بەلگى خۇ
پېچا.. دل رۆزە و تەمەعى عەورە، و گەلەك جاران عەورى تەمەعىيىن
دكەفتە بەر رۆژا دلى، و ناھىلت ئەمۇ ئاخىرەتى بىبىنت.

◇ مەخسىد ژ دنیا يېن ئەمۇ مەرۆف ھندى كۆم بىكەت بىشىت لەشى خۇ
وەسا پىن ئاقا بىكەت كۆ بشىت خۇ ب وى ئارمانجى را بگەھىنەت يَا ئەمۇ
بۇ ھاتىيەدان، و ئەمۇ زىيەدى قىن ھەوجهىيەن كۆم بىكەت، ھەما ئەمۇ بۇ
میراتگەرەن خۇ كۆم دكەت، و مەتمەلا وى وەكى داركىن بخوبىيە، خۇ
دسوچىت دا ھندەكەتىن دى خۆشىيىت ب بېنەنا وى بىبىن.

◇ دەرگەھەين شاھ و مەلکان ب دەستان نائىنە قوتان، بەلگى
ب خۆشكەندىن و دىياركىدا ھەوجهىيەن، و عوزرا من بۇ بەر دەرگەھەت تە ئەمۇ
ئەز ئەترافى دكەم كۆ من چو عوزر نىن.

◇ چاوا ئەمۇ دىن گەھتە خۆشتقى يىنى بۇويە ئىيختىرى داۋىت ئاستەنگان، مەسىھەلە ھەممى دو حەرفاندا كۆم دېت: كۆ بەرى تە ل خۆشتقىيەن تە ب تىنى بت، و كۆ زىلى وى تو كەسى دى نەبىنى..

مەلا ھەر وى بىبىن ھەر وى ئەگەر ھەر وى دناسى تو

(هو المعبد والممشود بل لا غير فى الدارين)

◇ دەمى دختۇر دېيىتتە تە: شىرىنى نەخۆ بۆ ئىيشا لەشى تە خرابە.. تو گوھدارىيَا وى دكىي، ھەر چەندە تو دزانى كۆ دېت دختۇر يىنى دورست بت، و دېت يىنى خەلمەت زى بت، يا بۆچى تو گوھدارىيَا خودايىن خۆ ناكەي دەمى ئەمۇ تە ژ كېتىيەن دەدەتە پاش دا دلىت تە بىمېنت ساخلم، و تو دزانى كۆ گۆتنىا وى ھەممى راستىيە؟!

◇ ھەچىيى ل رېتكى خۆ بکەتە دەلىلى خۆ، ناگەھتە ئارمانجى، دەمى تو دەدەپە رې دېتتە تە دەلىل ورپېھر وھەقالەك ھېبت.

◇ ئەگەر تە باودرىيەكە دورست ب وى ھەبىت ئەمۇ ژ نەخۆشىيەن دى خۆشىيەكى بۆ تە ئىينتەدەر، ما تو نابىيىنى چاوا ئەمۇ فييقييەكى شرىن ب دارەكى بەق وەشك قە دېينت.

◇ و ل دويىماھىيى: حەسەنلى بەصرى دگۆت: (ول دەمى خۆشىيە ئەمۇ ھەممى وەكى ئېك بۇون، بەلىنى گاڭا بەلا دەھات ھندەك ژ ھندەكان جودا دبۇون...) و بەلا يىا ژ ھەمييى مەزنتر ئەمۇ دەمى مەن ب سەر خودانى دا دېيت، سەركەفتىنا مەزن ئەمۇ ھنگى مەرۆف ل سەر حەقىيى ېاگىتى بىمېنت. خودىن ھارىيكارى مە بت.

نافەرۆك

نافەرۆك	بەریمەر
پىشەكى	٥
رىتكا سەركەفتىنى	٧
رىتىشانىيەن رىتكا سەركەفتىنى	١٣
بۇ وى ژنا سەركەفتىنى دخوازت	٥٧
پىنجى شىرەتىين پەروەردەيى بۇ سەركەفتىييان ژاناىيە مەزن (ابن الجوزى)	٦٧

**زنجира وەشانىن پەرتوووكىدانەيا نوورسى
ژ پەرتوووكىن سەيدا تەحسىن ئىبراھىم دۆسکەل**

- ١- شۇقىھەكىدا عقىدا طەحاوى.
- ٢- كورتىبىا چەق و تايىن باودىيىن.
- ٣- قەفتەكا گولا ڑىزىنەنىگارا خۆشتىپىن دلا - سلاف لىنى بن.-
- ٤- ئەگەر تە بقىت مەرۋەكىن سەركەفتى بى.